

Jöjjetek

Zeitschrift vom
Verleger versendet.
Écrit périodique
— rédigé par l'ééditeur.

W. J. MACARTNEY
All Souls College
Oxford
England

1954
június-július

és „Harangszó“
a Szórványban Élő Magyar Református Egyház Lapja

7. év
6-7.
szám.

Fényes keretek között alakult meg a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége

Ragyogó tavaszi napsütés, zsufolásig megtöltött nagytemplom és áhitatos hangulat adta a fényes keretet a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége megalakulásának utolsó ünnepi aktusához, az istentisztelethez és a tiszttakar beiktatásához vasárnap délelőtt a clevelandi Első Egyház nagytemplomában.

A közelgő áldozócsutórtókra és Jézus missziói parancsára utalva iktatta be tiszttakarba a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége szombatot megválasztott elnökét, Dr. Szabó Istvánt (a Magyar Egyházkerület elnökét), alelnökét, Béky Zoltánt (a Független Egyház főesperesét), titkárát, Dr. Harsányi Andrást (a SzEMRE elnökét), pénztárosát, Bötyi Jánost (a Presbiteriánus Konferencia elnökét) és ügyészét, Fodor Józsefet Dr. Ujlaki Ferenc.

A megelőző istentiszteleten ez az új tiszttakar szolgált, valamint Dr. Ujlaki Ferenc és Ruzsa Jenő, a kanadai református lelkészek képviselője. Magyarul Dr. Harsányi András, a Szórványegyház lelkész-előke hirdette az Igét, a szeretet Krisztus által adott új parancsára, a Krisztus mértéke szerint való egymás-szeretetre hívta fel a világ református magyarságának figyelmét. Az angolnyelvű igehirdetésben Dr. Szabó István, a Magyar Egyházkerület valamint az új Világszövetség elnöke a Krisztusban való egységet hirdette. A magyarnyelvű imádságot Béky Zoltán, a Független Egyház főesperese, az angol imádságot Bötyi János, a Magyar Presbiteriánus Konferencia elnöke mondta, mindketten a magyar reformátusok egységéért és a világban szétszórt magyar református-ságért könyörögve.

A tiszttakar beiktatása után elsőnek az istentiszteleten mindvégig jelen volt Frank Lausche ohioi kormányzó szolt az új tiszttiszteletkötő és a gyülekezethez, hangsúlyozva, hogy Krisztus a világ reménysége s ha a magyarság a múltban és jelenben oly mérheterlen sokat veszi-

tett és szenvedett is, hittel és bizalommal tekinthet a jövőbe. Kiemelte a kormányzó beszédében azt is, hogy meggyőződése szerint a lelkipásztorok népükért végzett szolgálattal a kormánynak egyik legfontosabb segítőitársai.

A Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége hivatalosan a szombati nagygyűlésen alakult meg, amely Dr. Szabó István elnöklete alatt egész nap ülésezett és hatalmas tárgysorozatot tárgyalt le.

Ennek során végleg letárgyalta és elfogadta a Béky Zoltán, Fodor József és Dr. Harsányi András által elkészített alkotmányt és alapszabályt. Ennek értelmében a nagygyűlés a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége vezetésére 18 tagú Igazgatóságot választott a Világszövetséget alapító egyházi szervezetek választott képviselői közül. Az Igazgatóság tagjai, az alapító szervezetekkel együtt a következők: Dr. Szabó István és Fodor József — az Evangéliumi és Református Egyház Magyar Egyházkerülete, Béky Zoltán és Szalay Ferenc — Az Amerikai Független Magyar Református Egyház, Bötyi János és Uray Károly — Magyar Presbiteriánus Konferencia, Ruzsa Jenő — Kanadai Magyar Református Lelkészegyesület, Gérus István — a Kanadai Magyar Református Presbiteri Szövetség, Dr. Harsányi András, Szigethy Béla és Dr. Szakáts István — a Szórványban Élő Magyar Református Egyház és Evangéliumi Világszolgálat, Dr. Ujlaki Ferenc, Papp Károly és Borshy Kerekes György — az Amerikai Magyar Református Egyesület, Kecskeméthy József — a Bethlen Otthon, Csik József — az Amerikai Református Presbiteri Szövetség, Daróczy Sándor — az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület, Nagy Emil — az Evangéliumi és Református Egyház amerikai zsinatokhoz tartozó gyülekezetei.

Ez az Igazgatóság választotta meg azután a maga tagjai közül a Világszövetség tiszttakarát két évre szóló megbízáttal, valamint a Gérus István, Szalay Ferenc és Uray Károlyból álló számvizsgáló bizottságot.

A Világszövetség, amely Ohio államban már inkorporálva is van, célját tekintve missziói szervezet, amint azt az új elnök zárószavaiban egy mondatban pregnánsan kifejezte: a világon minél több magyar reformátust minél hathatósabb lelkipáncsozásban részesíteni. A Világszövetség páratlan jelentősége abban is áll, hogy ez az első alkalom és alakulás, amikor és amelyben ez összes amerikai és kanadai magyar református egyházak és egyházi csoportok benne vannak és egy egyszerű közös cél, a magyar református öntudat ébrentartása céljából egymással kezdet fognak, egymás erejét megsokszorozzák.

Az egységnek ez a lelke hatotta át egy esztendő előkészítő munkáját éppogy, mint a most lefolyt nagygyűlést. Nem volt olyan pont, amelyen a különböző vélemények előadása után ne a legteljesebb meggyőzés következett volna.

A nagygyűlés során két nagy alapos-sággal elkészített, kitűnő előadás hangzott el. Egyiket Király Imre mondta „Kik vagyunk és mit akarunk?” címmel. Ebben, egy rövid órai időre sürítve benne volt egész Magyar-Amerika története, multjának minden nehézségével és erőfeszítésével, jelenének minden lehetőségével és jövőjének minden reménységével.

A másik előadást Szigethy Béla tartotta, az Evangéliumi Világszolgálat szerkesztője. „Magyar református hivatástudat a nagyvilágban” volt előadásának címe. „A magyar református emigrációnak rendkívül nagy felelőssége, hivatása van pusztán csak azért is” — mondta többek közt Szigethy Béla — „mert protestáns hittestvérei vezeték a világ leghatalmasabb államát. Egyik fe-

lelőssége a magyar nemzet felé van: mutatasson rá ismételtén arra a történelmi tényre, hogy a viszonylag legjobb sikertű államot, az Egyesült Államokat kálvini-sta alapokra építették fel és ez az alap tette lehetővé hallatlan fejlődését. Másik felelőssége a világ felé van: legyen ismertetőjévé a ferditetlen igaz helyzetnek a magyarsággal kapcsolatban. Élő keresztyén hitével és a Lélek gyümölcseit termő életével szerezzen barátokat magának és magán át menteték... Mi nem feladni, hanem megtartani és fejleszteni akarjuk azt, amit Istentől háttásszerűen kaptunk. Nem utes tarsollyal akarunk bekopogtatni a világ keresztyén nemzeteinek és egyházainak közösségébe, hanem adni akarunk, hogy mi is méltán kaphassunk az ő javaikból...“

A nagygyűlést pénteken este és szombaton reggel istentiszteletek vezették be. Szombaton Bacsó Béla, Nagy Lajos és Vajda Zoltán szolgáltak és Nagy Emil mondta a hit, szeretet és reménység együttes erejéről a gyűlés lelki alapját megvető prédikációt.

Pénteken este, az istentisztelet keretében megemlékezés történt a Világszövetség két nagy elhunyt alapító tagjáról. Dr. Soos Gézáról Ábrahám Dezső Perth Amboy-i lelkész szolt. Hangsúlyozta, hogy Dr. Soos Géza csak néhány évvel ezelőtt, a svájci Genfben végezte el a teológiai szemináriumot. Egyházért való munkáját évtizedeken keresztül mint „világi” végezte. „Kevés olyan embert adott az Ur Magyar Református Anyaszentegyházunknak” — mondta Ábrahám Dezső — „aki nem lelkipásztor létere olyan sokat dolgozott és fáradozott volna Magyar Sionunkért, mint éppen Dr. Soos Géza. Egy évvel ezelőtt még ő volt a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetségének egyik legteljesebb építőmunkása, a Világszövetség első kongresszusa egy elköltözött igaz embert sirat Dr. Soos Gézában.

(Folytatás a 2. oldalon)

A SZ. E. M. R. E.-Konzisztórium alakuló ülése Bâselben

Bâzelben tartotta június 15.-től 17.-ig a Szórványban élő magyar ref. egyház kollégiumi illetve konzisztóriumai ülést. Minden európai országban, ahol már van SZEMRE gyülekezet, illetve alakulóban vannak, jelent meg képviselő. Az amerikai és tengerentúli testvéreket dr. Harsányi András ref. lelkész, a SZEMRE konzisztóriumának lelkészelnöke képviselte. Ugyancsak képviseltette magát a franciaországi-belgiumi magyar ref. egyház is.

A kollégiumnak Konzisztóriumává történt átalakulása után a plenáris ülés az elmúlt évben elhunyt Dr. Soos Gézáról emlékezett meg.

A konzisztórium a hollandiai lelkész jelentéséből köszönettel értesült a különböző németalföldi egyházak vezető személyiségeiből megalakult „Comité voor Hongaarse Lectuur” (magyar kiadványokat támogató bizottság) munkásságáról, mely bizottság a közelmúltban gondoskodott arról, hogy a Heidelbergi Káté tizenháromezer példányban megjelenhessék. A konzisztórium tárgyalta egy magyar református énekeskönyvnek a megjelentetését a fentemlített hollandiai bizottság segítségével. Ugyancsak szóba került más kiadványok esetleges megjelentetése is. Természetesen ez attól függ, amennyire a magyar sajtó támogatására megalakult hollandiai bizottság anyagi lehetőségei azt megengedik.

A konzisztórium érdemben elfogadta a hollandiai ref. lelkésznek azt a javaslatát is, hogy a SZEMRE gyülekezetek életéről és munkásságáról évenként egy vagy két angol és német nyelvű beszámoló adassék ki. A külföldi és magyar egy-

házi sajtó figyelésével a különböző országokban élő teológus atyánkfiai bizatnak meg.

A SZEMRE szervezetében is jelentős változás történt az európai kollégium megszűntével. A református világszövetség (Presbyterian World Alliance) mintájára a SZEMRE is két részre: ill. két osztályra európaire és tengeren túlira oszlik. Az európai titkárság ügyeinek vezetésével Dr. Kupa László, lelkész mint a SZEMRE genfi megbízottja elnöki jogkörrel, Dr. Varga Sándor angliai lelkész mint titkár bizatnak meg.

Az egyes országokban élő gyülekezetek működéséről szóló lelkészi jelentéseket a Konzisztórium örömmel vette tudomásul. Angliában már megalakult az önálló presbitérium, Németországban és Svájcban alakulóban van. Ezzel kapcsolatosan elhatározta az ülés azt is, hogy a SZEMRE gyülekezetek lelkészei a jövőben gondoskodnak arról, hogy gyülekezetük életének legfontosabb eseményeiről a Jöjjetekbe rendszeres beszámolókat küldenek.

Nagy megnyugvással vette a Konzisztórium tudomásul, hogy a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége megalakulásával immár a SZEMRE is, mint a szövetség tagja nagyobb SULLYAL FOLYTATHATJA A GYÜLEKEZETEK LELKI ÉS FIZIKAI SZÜKSÉGEKÉNT MEGKEZDETT MUNKÁJÁT. A szabad magyar reformátusok összetartásának bázeli bensőséges megnyilatkozásáért és a krisztusi szeretet diadaláért mondott ima után a SZEMRE konzisztóriumának második európai konferenciáját Dr. Harsányi András lelkészelnök igehirdetése zárta be.

(Ref Világszövetsége)

Dr. Vincze Károlyról Borshy Kerekes György emlékezett meg. „Egész életét a nemes dolgokra irányuló tervezés, annak munkálása s az azok mellett való állhatatos megállás tette ki.“ Borshy Kerekes György Dr. Vincze Károly tervét egy mondatban így kísérte meg kifejezni: „A külföldre, közelebbre Amerikába szakadt magyar reformátusság számára egy olyan önálló Egyháznak alkotása, amely magában egyesítheti hitünknek minden cselédjét s amelyen belül minden idő vagy helyzet által kényszeríthető megalkuvás nélkül élhetjük ki öröklött s drágának tartott hitünk és rendünk szerinti vallásos életünket és amely egyház egyrészt átültetett mása legyen a minket utunkra bocsátott Magyarországi Református Egyháznak, másrészt önállósága s áldozatos önfenntartói volta mellett proto-típusa lehessen a jövőbeni szabad magyar államában élni akaró Szabad Magyar Református Egyháznak is.“

A nagygyűlés Dr. Harsányi András fogalmazásában ünnepi nyilatkozatot fogadott el, amely egyaránt leszögezi a Világszövetség célját, szükségességét és alapelveit. Elhatározta a nagygyűlés azt is, hogy táviratokat küld Eisenhower elnöknek, Dulles külügyminiszternek, Massey canadai főkörmányzónak, Pearson canadai külügyminiszternek, Lodge amerikai UNO födelegatusnak, valamint a Presbiteri Világszövetség és az Egyházak Világtanácsa főtitkárainak. A táviratok szövegét Nagy Emil és Béky Zoltán terjesztették a nagygyűlés elé.

A nagygyűlés résztvevői Amerika és Canada messzi részeiből jöttek Clevelandba. Amit itt láttak, hallottak és végeztek az valóban jóreménységgel tölthet el minden magyar reformátust: a magyar református nép élő nép.

A Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége első nagygyűléséről a Voice of America kiküldött munkatársai számos felvételt készítettek, amelyek órákon belül a rádió hullámain keresztül Magyarországra értek.

A Világszövetség legközelebbi közgyűlése két év múlva lesz — Béky Zoltán alelnök meghívására — Trentonban.

A menekült balti államok evangélikus egyházainak emigrációs működéséről mindenki elismeréssel nyilatkozik. Rendszeres teológiai tudományos sorozatot adnak ki angol és német nyelven. Igen nagy feltűnést keltenek pld. Oóbus professzornak egymásután megjelenő új-testamentumi tanulmányai.

A kampei teológia százéves fennállásának megünneplésére meghívták a SzEMRE hivatalos képviselőjét is. Ujabb nemzetközi elismerés ez szabad magyar ref. egyházunk számára.

K A T É.

XXIII. Urnapja.

Mi hasznát veszed, ha mindezt hiszed?

Azt, hogy Isten előtt Krisztusban megigazulok és az örök életnek örököse vagyok.

Mi módon igazulsz meg Isten előtt?

Egyedül a Jézus Krisztusban való igaz hit által, oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Istennek minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem és azoknak csak egyikét is soha meg nem tartottam, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra; mindazáltal Isten, minden érdemem nélkül, ingyen kegyelemből nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha soha semmi bünt nem cselekedtem volna és büntös sem voltam volna; sőt, mintha mindenben olyan engedelmes lettem volna, mint amilyen engedelmes volt énéretten Krisztus, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő lélekkel elfogadom.

Miért mondd, hogy egyedül hit által igazulsz meg?

Nem azért, mintha hitem érdeméért volnék kedves Isten előtt, hanem azért, mert egyedül Krisztus elégtétele, igazsága és szentsége az én igazságom Isten előtt és azt semmi más módon el nem fogadhatom, sem sajátomná meg tehetem, hanem egyedül hit által.

Mint hogy a mai kérdések a reformációnak, illetve a megújult Egyháznak a sarkalatos

Mi szétszórta magyarok, — már legalábbis azok, akiket a legutóbbi világháború szórt szét, — olyanok vagyunk, mint a partra vetett halak. Jött a vihar, jöttek a hullámok s egyszerre csak azt vettük észre, hogy nem az éltető, selymes vízben vagyunk, amelynek még a hullámzását is el lehet viselni, hanem hogy szárazra vetődünk.

Azok, akiket otthoni sorsuk az első világháború előtt, vagy a két háború között készített kivándorlásra, megfontolt szándékkal indultak a nagy utra. Még akkor is, ha e szándékuk sokszor érthető keserűségből született, megvolt az az előnyük, hogy előre elgondolt tervet hajthattak végre.

Ezzel szemben mi, a „dipik“ és menekültek, akaratunk ellenére és váratlanul pottyantunk idegen földre. A hullám a hátára kopott, azután a partra zökkenett bennünket s nem volt apelláta.

Az élet tengerének ebből a kiméletlen, góromba viselkedéséből következett, hogy mi nem tudtuk sorsunkat az előttünk járó „amerikás magyarok“ nyugalomával, szinte keleti életbölcseiséggel viselni, hanem levegő után kapkodtunk, mint a szárazra került halak.

Az egészségesebbek, az ügyesebbek, azok addig hanykolódtak, amíg sikerült valamilyen idegen vízbe csusszanniok, mások azonban hiába próbálkoztak; vergődésük közben legfeljebb csak sebeket kaptak. — Ujabb viharra gondolnak, ami majd a tenger hullámain ismét az ismerős, selymes vízbe emeli vissza őket.

Nagyrészt az új vizek lakói is elégedetlenek. Usznak, usznak, de az új víz vagy túlmeleg, vagy túlhideg, vagy zavaros, vagy keserű, szóval nem a régi. Szívük mélyen ök is arra gondolnak, hogy hátha megszánja egyszer őket a tenger.

Valljuk be őszintén, hogy többségünkben keserűségek, elégedetlenek vagyunk és igazságtalannak tartjuk sorsunkat. Sokhelyütt a társadalom is igazságtalannak tartjuk, mert észlelésünk szerint kuriózumként figyeli vergődésünket és úgy tesz, mint a nyaraló kisgyerek: öntözőkannájából vizet locsol a partra vetődött fickándozó halacszkára, ne-hogy meghaljon szegény.

Ennek a szüklélegzetű kis csevegésnek nem lehet célja, hogy összekuszált helyzetünkben megkeresse az igazság fonalát. A jelen sorok írója mindössze egy régi élményét kívánja közreadni, hogy azon át „nemszeretem“-helyzetünk türelmes viselését javallja. Lehet, sőt valószínű, hogy az élmény nem vág a mi helyzetünkre, de e sorok írója számára annak mégis olyan lényeges tanulsága van, hogy emigrációs életére mindvégig ki fog hatni.

Ime a történet:

Egy pestkörnyéki városban éltem le gyermekemem és töltöttem ifjúságomat, egészen a háború kitöréséig. Nem volt ennek a városnak semmi különösebb varázsa; pestkörnyéki város volt s ezzel mindent meg is mondtam róla. E városnak — minden pró-

felismeréseivel foglalkoznak, az alábbiakban főként az ige szolgáljon magyarázattal:

Egyedül a Krisztus Jézusban való igaz hit által:

„Most pedig törvény nélkül jelent meg Istennek igazsága, amelyről tanubizonyoságot tesznek a törvény és a próféták.

Megigazulván ingyen az ő kegyelméből, a Krisztus Jézusban való váltáság által.

Kit Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt.

Azt tartjuk tehát, hogy az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.

Megigazulván hit által, békességünk van Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által.“

(Róm. 3:21, 24, 25, 28; 5:1.)

Istennek minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem:

„...Különbek vagyunk-e? Semmiképpen nem. Zsidók és görögök mindnyájan bűn alatt vannak;

Amint meg van írva, hogy nincsen csak egy igaz is.“ (Róm. 3:9, 10.)

Még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra:

„Látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik elmém törvényével és engem rabul ad a bűn törvényének.“ (Róm. 7:23.)

Isten minden érdemem nélkül (cselekszik):

„(Isten) nem az igazságnak cselekedeteiből, amiket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket.“ (Tit. 3:5.)

Ingeny kegyelemből:

„Kegyelemből tartattatok meg, hit által;

A SZENESEMBER

zaisága ellenére — mégis külön hely jutott a szívemben; ha rá gondolok honnyágyam támad s ezt senki se vegye tőlem rossz néven.

Többek között egy utcája különösen az emlékezetembe vesődött. Pázmány-utcának hívták. Csak az egyik járdája volt aszfaltos; a kocsiuton és a másik járdán annál nagyobb volt hol a por, hol a sár. A poros-sáros felén egy nagy tűzifa-és széntelep terpeszkedett. Körfürészenek a csengő-rikácsoló hangja ma is hazahív s a sárbaszorult szemekocsisok rekedt kiabálása még ma is megborzongatja a hátam.

A kocsisok közül különösen egyet láttam sokszor. Legalábbis az az egy kötötte le sajátos módon gyerek-figyelmemet.

Borotvátlan volt, a fején hamsnyárból készült pipkát viselt, szénporos volt az orra-hegyétől a cipője orráig s ugyanolyan rekedt volt a hangja, mint a többi. Mégis őra emlékszem a legjobban, mert a szemében valami különös szomorúság ült s ez már gyerekkoromban megragadott.

Amikor hátranyúló két karjával a szeneskosár fülét a tarkója alá fogta s azt a stráf-kocsiról vörösödve, görnyedt testtel, súlyos ringásokkal cipelte valamelyik házba, mindig utána fordultam. Számomra ma is ő jelenti A SZENESEMBERT.

Asszonyal, gyerekekkel sohase láttam. Elkönyveltem magamban, hogy egyedül van és sokszor felmerült gyerek-lelkemben a kérdés, hogy ugyan hol lakhatik és hogyan. Biztosan egy nagy, sárosudvaros és soklakásos munkásházban, gondoltam magamban, és sajnáltam a szenesembert.

A KÁNAI MENYEGZŐ

Hans Benzmann

A rózsálat és a könnyű borszag a sárga alkonyatban oszladoztak...

Ó, drága nap! Ujjongva szállt az égnek a lányok ajkáról az örömeinek,

a hária húrja új dalokon pendült

A korsókból a bor bőségesen dült.

Lágy biborpárnán ült a mátkapár

boldogságában elkábulva már...

Egy a tizenkettő közül, Tamás

így szölt Péterhez: „Egí híradás

ez a csoda, amit ma este láttam -

csoda, amiben új, új tanítás van -

Nézd ezt a párt! A víz ma este bor lett,

s két földi élet boldog, égi sor lett!“

És a szerelem dala lebegőn

ujjongott a rózsálló levegőn.

A hold ezüstjén fürdőtt az azúr,

A rossz kapu csikordult és az Ur

egyedül ment ki. Majd visszatekintett:

csupa öröm volt e gazdag tekintet.

Némán bolyongott a vetés között.

A nyári éj holdfénybe öltözött,

madár dalolt, nem egy dalolt, de száz ott,

zizegtek a súlyos fejú kalászkok,

a hária pengett és süttött a hold...

S Krisztus magába volt.

(Kosztolányi fordítása)

Nem hitem érdeméért vagyok kedves Isten előtt. Krisztus egyedüli elégtétele, igazsága és szentsége az én igazságom ő-előtte.

„Krisztus Jézus bölcseségül lön nekünk Istenből, igazságul, szentségül és váltáságul“,

hogy — amint meg van írva, aki dicsekedik, az Urban dicsekedjék.“ (I. Kor. 1:30, 31.)

Krisztus elégtételét, igazságát és szentségét egyedül hit által tehetem magamévá.

„Aki hisz az Isten Fiában, bizonyoságtétele van önmagában. Aki Istennek nem hisz, hazuggá tette őt, mert nem hitt abban a bizonyoságtételben, amellyel bizonyoságot tett Isten az ő Fiáról.“ (I. Ján. 5:10.)

Ugyancsak a Pázmányutczában lakott egy barátom; az aszfaltos oldalon, egy vaskapus, csinos házban. Együtt cserkészkedtünk, már zsenge korunkban a haza sorsát vitattuk ke-sőbb pedig, mint egyetemisták, együtt végeztünk falumunkát. Igen fontosnak tartottuk magunkat a magyar életben.

Barátom, aki egy-két esztendővel idősebb volt nálam, katonaoorvos lett, én meg jogász.

Már vagy 15 éve is lehet annak, hogy egy késő nyár-délutánon a kertben teáztunk egy pirossipkás kerámia-törpe mellett. Barátom felesége szendvicssel kínálta.

Egyszer csak kocsit állt meg a ház előtt. Csöngtetek.

A szenesember csöngtetett, az én szenesemberem.

Rekedten mondta, hogy leszállítják a rendelést. Azzal kitarult az ajtó és másodmagával már hordta is a szentet. Ugyanugy, ahogy hoszu éveken keresztül már láttam őt. Most talán vastagabbra dagadtak az erek a halántékán, nem is pirosra, hanem lilára festette arcát a megerőltetés és szemében a régi szomorúságot valami érzéketlen beletörődés váltotta fel.

Barátom észrevette, hogy huzamosan nézem az ide-oda járó, görnyedő embert és megkérdezte:

Tudod ki ez?

Egy szenesember, mondtam, látásból régen ismerem.

De tudod, hogy ki volt?

Nem én.

Cári katonatiszt.

A munka végeztével barátom az asztalhoz hívta és borral kínálta. Koccintottunk vele, azután rekedten megköszönte a figyelmet, zsebre tette a borralvót és ment a dolgára. A találkozásra a távolodó társzékér zörgése tett sok kicsi pontot...

Barátommal még beszéltünk vagy tíz percet a szenesemberéről, meg a sors forgandóságáról, de azután újra mentettük a hazát... a sajátunkat...

Ha ezután láttam a szenesembert, még hosszabban néztem utána. Olykor köszönttem is. Másoknak is beszéltem róla. Kuriozum lett a számomra...

Sok viz lefolyt a Dunán azóta, hogy utoljára láttam Pázmány-utcai barátom Oroszországban elesett, a szenesembert pedig valószínűleg Szibériába szállították a többi orosz emigránssal együtt.

Eddig a történet.

A szenesemberré lett katonatisztre ma is sokat gondolok. Ugy érzem, hogy annak idején tennem kellett volna valamit érte. Talán szólni hozzá, érdeklődni a családjáról, a sorsáról. Alapjában véve nem tudom, hogy mit tehettem volna érte, de azt érzem, hogy valamit mulasztottam.

Egy biztos: A szenesember emléke nem engedi, hogy vádoljam a társadalmat, amelyik olykor kuriozumnak tekint. Lehet, hogy rosszul, lehet, hogy hamisan, de mégis úgy érzem, hogy a vád egy része az én fejemre hullana vissza...

Kerekes Máté.

a) Isten igazságos voltáról és a hitről, valamint az embernek hit által való megigazulásáról van szó.

b) A hit megnyugvás, bizalom. — Annak bizalommal való elfogadása, hogy Krisztus halálában és feltámadásában Isten az igazságnak érvényt szerzett.

c) A hit annak tudása, hogy Istennel békességünk van. — Békességünk van azért, mert az az igazságos ítélet, ami bennünket sújtana ama utolsó napon, már elhangzott a Golgotán. Bizalommal és megnyuvással várhatjuk tehát Isten elé állásunk napját.

d) A hit annak felismerése, hogy Krisztusban történt megigazításunk folytán helyünk van a szentek közösségében. — Annak felismerése, hogy Krisztus Egyházának a tagjai vagyunk.

e) A hit nem úgy igazít meg, mintha Isten a hívő embernek saját, hősi erőfeszítését ellenértékül kívánná az üdvösségért, Hittel nem lehet az üdvöt megvásárolni.

Nem is annyira a hit igazít meg, mint inkább a hit tárgya, tartalma. Ez pedig nem egyéb, mint Istennek Krisztusban kijelentett, testet öltött ajándéka.

A hit tehát nem érdemszerző erény, hanem Isten megigazító kegyelmi ajándékának bizalommal való elfogadása.

Az ilyen élet ember minden erejével azon van, hogy életét hálából Istennek szentelje, vagyis hogy jól cselekedjék.

Erről írunk legközelebb.

A jövőbe néző Egyház

Mindjobban közeledik az augusztusi ökumenikus világtalálkozó. Az egyházak számos tanulmányt tettek közzé az elmúlt hónapokban a konferencia főtémájával kapcsolatban, amelynek címét már korábban közöltük: „Krisztus, a világ reménye”. Ezek között a tanulmányok között lapozva ezúttal E. Schlink heidelbergi professzornak azt a tanulmányát foglaljuk össze röviden, amely 1952 októberében „The Pilgrim People of God” címen jelent meg az Ecumenical Reviewben. Véleményünk szerint ez a tanulmány különösen határozott mondatokban fogalmazza meg azt az evangéliumi reménységet, ami nemcsak az egyházak egységének, hanem a kritikus helyzetbe tévedt egész emberiség jobb sorsának is záloga.

Az Egyház Krisztus második eljövételének a várakozási időszakában él. Azt nem tudja, hogy még mi mindennel kell szembenéznie a világban való vándorlása alatt, de áthatja életét a bizonyosság, hogy Krisztus győzni fog e világ minden megosztottsága fölött. Krisztus minden népből és minden időkből összegyűjti övét és az egy igaz Pásztor őrízésével egybesereglik az egyetlen nyáj.

„Ideje már, hogy az álomból felserkenjünk, mert most közelebb van hozzánk az idvesség, mint amikor hívők lettünk.” — Irja Pál apostol a Római levélben (13/14). Korunkra még inkább állnak ezek a páli szavak. Ne felejtsük azonban, hogy Krisztus a Király nemcsak megváltóként érkezik, hanem úgy is mint bíró, aki az egész világot és abban a keresztyénseget is meg fogja ítélni. „Mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt” (II. Kor. 5:10). „Akkor ezt mondja majd a jobbkeze felől állóknak: Jertek, én Atyámnak áldottai, míg az ő balkeze felől állókhöz így szól: Távozzatok tőlem ti átkozottak!” (Máté 25:34). Az utolsó ítéletnek ez a szelekciója sokkal gyakoribb lesz, mint az egyházak mai megosztottsága, s nem lesz olyan egyház, amelyik ennek az ítéletnek a rostáját elkerülhetné.

Kik fognak megmenekülni? A lelki szegények, akik nincsenek eltelev onmagukkal, hanem vallják, hogy szükségük van Isten kegyelmére. Azok, akik éheznek és szomjuhozak az igazságot, vagyis segítségük van az Istennel való közvetlen kapcsolatra. Azok fognak megmenekülni, akik éberben vigyáznak, nem ismervén sem a napot, sem az órát, amelyben az embernek Fia eljön (Máté 25:13). Azok szabadulnak, akik a problémák megoldását az Ur eljövételétől biztonsággal várják.

Ez az ítélet azonban már benne hat a világban. Gondoljunk napjaink történelmi katasztrófáira és azokra az üldözésekre, amelyeknek Isten népe a föld több pontján ki van téve. A keresztyénellenes erők megnyilvánulása közepette ok már Isten rostáján tudják magukat. Abszolút engedelmességet kívánnak tőlük s erős a kísértésük, hogy behódoljanak.

Senki emberfia nem tudja, hogy a nagy ítéletnek mi lesz a végső eredménye. Lehet, hogy hatalmas, szilárdnak gondolt büszke egyházak kártyavárként omlanak össze s hogy csak egy kis maradék fog megállni tudni a kísértésekkel szemben. Lehet, hogy élőnek hitt, híres gyülekezetek halottnak bizonyulnak (Jel. 3:1). Lehet, hogy bölcsnek hitt eddigi egyházi vezetők nyájainak nem fognak tudni jó tanácsot adni. Váratlan változások, szétválások következhetnek s az elsőkből utolsók, az utolsókból elsők válhatnak.

A próbatétel és ítélet napjaiban az egyházakat elkülönítő válaszfalak omladozni kezdenek. A különböző hitvallást követő egyhá-

zaknak egymáshoz való viszonya megváltozik. Az egyházak egységét szolgáló lényeges elemek eltérbe kerülnek, míg a különböző eredményező másodrendűek háttérbe szorulnak. Sok, lényegesnek hitt hagyományos különbség elveszti értékét, mert Krisztus ama híveinek a serege, amely hűséggel megáll a kísértések közepette, tekintetét a jövőre függeszti. Nem a hagyomány, a múlt, a különbözőség lesz a fő, hanem Isten országának jövőben való eljövetele.

Különös módon aránylag kevés keresztyén ember ismeri fel annak a ténynek a nagy jelentőségét, hogy az egyházak közötti ellentétek sokhelyütt lényegesen enyhülnek napjainkban. Különösen a kereszt sulya alatt élő egyházakra kell gondolni ezzel kapcsolatban. Jóllehet a szabadságot élvező keresztyének telve vannak jószándékkal és együttérzéssel tekintenek a szenvedő testvérek felé, nem tudják magukat kellő mértékben helyükbe képzelni és még kevésbé tudnak az üldözöttek példáján okulni.

Ennél még sajnálatosabb jelenség az, hogy sokan, akik az üldözések idején egyek voltak, az üldözések enyhülésével vagy megszűntével elfelejtik az egység látomását. Ismét visszafelé fordulnak és újra visszaállítják a régi válaszfalakat.

Mindebből az következik, hogy az egyházak számára a szerződésekkal biztosított prosperitás csaknem veszélyesebb, mint az üldözések ideje. „Szerettem, ne rémüljétek meg attól a tüzeltől, amely próbáltatás végett támadt köztetek — írja Péter közönséges I. leve (4:12, 13) — sőt, amennyiben részletek van a Krisztus szenvedéseiben, örüljétek, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vigadozva orvendezhettek”. — Az egységre törekvő keresztyéneknek sokat kell tanulniok üldözött testvéreiktől. Azoktól, akik szegények és mégis gazdagabbak, megvetettek és mégis kedvesebbek Isten előtt. Ajkuk zárva vannak, de néma tanuságtételük elegendő bizonyítéka annak, hogy Istennek hűséges népe ők. Meg kell tőlük tanulni, hogy az ő tekintetüket a multól a visszatérő Krisztus felé fordítsuk. Így tettek az első keresztyének és ma így tesznek az elnyomást szenvedő testvérek. Példájukat követve, egészen új fényben fogjuk látni egymást.

Az elmúlt évek, sőt évtizedek folyamán az ökumenikus mozgalomban résztvevő egyházak megismerték egymást. Megismerték mindazt, ami egymáshoz közel hozhatja, de azt is, ami egymástól távol tartja őket. Az elméleti vizsgálódáson túlmenően azonban csak a missziók nyomán született ifjú egyházak tettek igen határozott és nagy lépéseket a gyakorlati egység felé. Ezek az ifjú egyházak a kereszt alatt élő egyházakkal együtt járják az oly hön óhajtott egységnek a gyakorlati útját. Tradícióik nagy részét feláldozták és egymáshoz mind közelebb jutva tekintenek Krisztus második eljövetele felé. Ez a szemléletük annyi áldást terem a megteremtett gyakorlati egységen belül, hogy a hozott áldozatok nem is tűnnek többé annak.

A „rég” egyházak gyakorlati egységére az amszterdami ökumenikus konferenciának a következő nyilatkozata nyújt reményt: „Dicsérjük Istent, amiért a Szent Lélek vezetésével együttesen megismertük, hogy megosztásaink ellenére egyek vagyunk a Jézus Krisztusban”. — A Krisztus második visszajövetelére tekintő evanstoni konferenciától azt várja a keresztyén közvélemény, hogy az egyházaknak Amszterdamban megfogalmazott hitbéli egysége mind gyakorlatibb formákban is megnyilvánuljon.

LUTHER-Film és filmcensura

Betiltották a Luther-filmet a canadai Quebecben.

Amerikában ide s tova egy év óta játsszák a filmszínházak a „Martin Luther” című filmet. A film azt mutatja be, hogy Luther Márton miért és hogyan lett annak a lelki-szellemi mozgalomnak vezetője, amely német földön létrehívta a protestantizmust. A filmet egy amerikai csoport csinálta, a felvételeket Németországban készítették, — ha nem is Luther működésének helyszínén, Wittenbergben és a Wartburgban, amelyek ma szovjet-megszállta területeken vannak, de korhű környezetben. A főszerepet egy brit színész, Nial MacGinnis játssza. A film egyszerű fe-

lete-feher technikával készült, lelki tartalmának erejével azonban messze felülmúlja a színes és háromdimenziós technikájú filmek nagy seregét. Amerika mozijaiban nemcsak reklám, hanem statisztika szerint is a mult év egyik legnagyobb „kasszasikere”.

Római katolikus részről Amerikában nem történt jelentős akció a Luther-film ellen. Az egyház saját cenzurabizottsága megállapította, hogy a film olyan teológiai és történelmi vonatkozásokat tartalmaz, amelyek római katolikusok által elfogadhatatlanok. Egy másik római katolikus nyilatkozat szerint a film egy eretnek történetét mutatja be kedvező színben. Erre a római katolikus

A SZABAD MAGYAR REFORMÁTUSOK VILÁGSZÖVETSÉGÉNEK ÜNNEPI NYILATKOZATÁBÓL:

A Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége első nagygyűléséről, az északamerikai Cleveland városából testvéri szeretettel köszöntjük a világban élő magyar reformátusokat.

Teljes szívvel adunk hálát Istennek azért, hogy a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége egy évvel ezelőtti, Detroitban történt megalakulásakor kitűzött cél szem előtt tartásával elő tudtuk készíteni és meg tudtuk tartani mostani nagygyűlésünket.

Teljes szívvel adunk hálát Istennek, hogy az egységnek Lelke közöttünk lakozván közénk kívánczolt az alapító öt egyházi szervezeten kívül az elmúlt év folyamán még másik négy, úgyhogy mindezeket keresztül ma a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége nemcsak valamennyi északamerikai magyar református egyházi szervezetet és csoportot foglalja magába, hanem számosat a szabad világ minden tájáról, Európából, Délamerikából és Ausztráliából egyaránt.

A Szabad Magyar Reformátusok Világszövetsége alkotmányában a kálvini reformáció történelmi hitvallásai alapján álló magyar református eredetű egyházak, egyházi szervek és testületek testvéri közösségének fenntartását és missziói összefogását tűzte ki céljává.

Világos, hogy ez a testvéri együttműködés és missziói összefogás csupán keret, alapfeltétel, eszköz, lehetőség és erőforrás egy szolgálat elvégzésére. Ez a szolgálat a magyar református öntudat ébrentartása.

Ezzel sem faji, sem denominációs elszigetelődésnek nem akarunk eszközévé válni. Tudjuk, hogy a világba szóródott magyar református atyánkfiai, ha haza nem térnek, valamelyik következő generáció során nyelvben és életformában új hazájuk társadalmába olvadnak. Nem ezt akarjuk megakadályozni, hanem azt akarjuk munkálni, hogy atyánkfiai öntudatosan magukkal vigyék új társadalmukba mindazokat a jellemértékeket: szabadságszeretetet, igazságkeresést, elvűséget, türelmet és eszmékért való lelkesednitudást, amelyek meglétét más fajtáknál és népeknél semmiképpen nem tagadjuk, de amelyeknek együttes, összefonódott jelenléte a magyarnak olyan különös sajátja. És hogy minden elkövetkezendő nemzedékük vallja ennek az örökségnek egy ezredéves nemzettörténet véres küzdelmeivel megpecsételt drága voltát.

Azt is tudjuk, hogy a világba szóródott magyar református atyánkfiai bekapcsolódnak helyi egyházak életébe és azok tagjaivá válnak. Nem ezt akarjuk megakadályozni, hanem ezt akarjuk munkálni, hogy atyánkfiai öntudatosan megmaradjanak ebben az Isten Igéje által való tiszta hitben, amely a kálvini reformáció áldott talajából nőtt ki és amely, bár más-más denomináció képében, ma is, szüntelenül egyazon talajban gyökerezik, abból táplálkozik és amely meggyőződésünk szerint a keresztyénség legmagasabb típusát jelenti.

Emellett azonban valljuk, hogy minden magyar református keresztyének Isten adta joga van anyanyelvén való igehirdetésre és lelkigondozásra és hogy ennek lehetőségét nyújtani kell számukra.

A Szabad Magyar Reformátusok Világszövetségének tagjai különböző nyelvű országokban, különböző denominációk keretében élve egyformán vallják ezeket az elveket és egységesen kötelezik el magukat ezek szolgálatára. És egyformán forró szeretettel és hűséggel tekintenek a lelki édesanyjára, óhazai református egyházunkra, mely ennek a hitnek volt hordozója, tanítója, védelmezője és bajnoka református hitet és nemzeti életet fenyegető négy évszázadon keresztül.

Meg kell állapítanunk, hogy a szétszórattásban élő magyar reformátusok hitbéli erősítése, hitbéli védelme, hitbéli megtartása és magyar református öntudatuk, drága lelki örökségük megőrzése (a mi feladatunk).

Ezért, szolgálatunk felelősségének tudatában, kellett a Szabad Magyar Reformátusok Világszövetségét megalakítanunk. Hittel valljuk, hogy a Lélek indítására cselekedtünk és ugyanazon Lélek közöttünk való maradásából folyó erőben bizakodva indulunk neki szolgálatunknak, melyhez minden magyar református atyánkfia buzgó imádságát, képesség szerint való munkáját kérjük és amelyet a magaságos Uristen áldó és megszentelő kegyelmébe ajánlunk. „És az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Filippi levél 4:7.)

hatóságok felhívták hivaik figyelmét — ami egészen természetes is —, de a film megnézését egyenesen nem tiltamzták.

Canadában más történt. Quebec tartományban, amely római katolikus többségű, a tartomány állami filmcenzurabizottsága betiltotta a film bemutatását nemcsak filmszínházakban, hanem templomokban is. A megokolás az volt, hogy a film bemutatása vallásos ellentétet tiltakozást váltott ki. A filmet készítő társaság és a luteránus egyház egyik közös nyilatkozata szerint semmiféle cenzurabizottságnak nincs joga megcenzurálni a történelmet. De nincs joga ahhoz sem, hogy emberek ezreit megfossa egy a vallásszabadságról szóló és nagyon is aktuális film megné-

zésének lehetőségétől. A quebeci döntés egyedül Montrealban 400 ezer protestánst foszt meg attól, hogy egy a saját egyháza meggyőződését bemutató filmet láthasson.

Egy másik szervezet, a polgári szabadságjogok megvédésére alakult Association for Civil Liberties, szerint a filmbetiltás azt jelenti, hogy Quebec népének nincs joga a saját fejével gondolkodni. A betiltás megtagadja a canadaiaknak a gondolat- és vallásszabadságot.

A Luther-filmet más canadai tartományban természetesen bemutatták és a legújabb hírek szerint Quebecben is lehetővé vált a filmnek protestáns templomokban, a gyülekezet tagjai számára való bemutatása.

Az Áldott Orvos.

II.

Az egész Uj-Szövetség hirdeti, hogy a Sátán kötelékében szenvedő embert, a betegeket, Isten megszabadítani, meggyógyítani kívánja.

Tanulmányunk első részének most idézett tételéhez kapcsoljuk alábbi mondanivalónkat. A tételt Jézus Krisztusnak, tanítványainak és a későbbi Egyháznak a gyógyító gyarkorlatával kívánjuk bizonyítani.

A Názáreti Jézus gyógyításai.

Jézus misszióját többek között János első levele így jellemzi: „Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa“.

Minthogy a szenvedés a Sátán e-világ-beli hatalmának egyik jele, nyilvánvaló, hogy Jézusnak megváltó küldetése a betegségétől való megszabadításra is kiterjedt. Az Evangéliumok világosan mutatják, hogy Jézus missziójában Istennek a kegyelme és szeretete nemcsak a lélek üdvösségét, hanem az ember testi és pszichikai valóságát is átfogja, mert hiszen Isten a teljes ember megszabadítását akarja. (Ennek mélyreható szociális következményei is vannak.)

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Jézus nem úgy gyógyít, mint ahogy általában az orvosok szokták. Nem a betegség tüneteinek a megszüntetésére törekedett, sőt azzal sem elégedett meg, hogy a betegség testi okát eltávolítsa. A Názáreti Jézus az emberiséget gyöttrő baj végső gyökeréhez nyúlt. A Sátán hatalmából vette ki a szenvedő embereket s ezzel visszaállította őket abba az állapotba, amelyre Isten az embert eredetileg teremtette s amelyet a bűneset megzavart. Jézus így érte el a bűnösök és betegek lelki-testi újjászületését.

Ezzel a „módszerével“ Jézus csaknem mindig azonnal közbelépett, amikor a betegek kérték. Rontotta az ördög munkáit mindenütt, ahol arra alkalma nyílt; nemcsak lelki, hanem testi vonatkozásaiban is.

Annak megvilágítására, hogy Jézus miképpen nyúlt a baj gyökeréhez, a kapernaumi gutaütött (paralitikus) példájára utalunk:

„Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid“ — mondotta. Azzal a beteg fogta gyékényét és Jézus felszólításának engedve, egészséges emberként eltávozott. Jézus a maga isteni hatalmával leoldotta róla az ördög kötelékét és a beteg megszabadult.

Azt, hogy Jézus miképpen bocsáthatott meg bűnöket, különösen a következő bibliai hely világítja meg: „... Vívének hozzá sok ördögöset... és meggyógyít vala minden beteget, hogy beteljesedjék, amit Ésaiás próféta mondott: Ő vette el a mi erőtlenségünket és Ő hordozta a mi betegségünket“ (Máté 8:16, 17).

Jézus tehát magára vette az emberi szenvedést, mint a bűn hatalmának a belyegét és gyógyulás alakjában pecsételte a megváltott ember életére a bűnbocsánat jelét. Jézus gyógyító, bűnbocsátó hatalmának a titka az ő váltságshalála, a kereszt.

Nyilvánvaló, hogy ezt csak hívő ember tudja így elfogadni.

Korábban azt mondtuk, hogy Jézus mindenütt rontotta az ördög munkáit, ahol arra alkalma nyílt.

Ez azt jelenti, hogy az ember a maga szabadsága folytán elvonhatja Jézustól a gyógyító alkalmat. „Nem is tön ott sok csodát az ő hitelenségök miatt“ — írja Máté evangélista (13:58).

Jézus igen sok esetben előre megkívánta, hogy a betegek hitükkel teremtsenek alkalmat arra, hogy gyógyító hatalma érvényesülhessen. „Hiszitek-e azt én megcselekedhetem?“ — kérdezte a vakoktól. S amikor azok igennel válaszoltak és őt Urnak elismerték, vagyis hatalma alá helyezték magukat, akkor „illeti az ő szeméiket, mondván: Legyen néktek a ti hitetek szerint“ (Máté 9:28, 29).

Más esetben Jézus előbb meggyógyította a beteget s gyógyulásán keresztül vezette hitre. Így történt ez a vakon született ember meggyógyításának az esetében. Miután Jézus az ő szemévilágát megnyitotta és az nagy lelkesedéssel újságolta, hogy Jézus Istentől való próféta, Jézus egy találkozás során tette fel neki a kérdést: „Hiszel-e te az Isten Fiában? — Az pedig monda: Hiszek Uram. És imádá őt“ (Ján. 9:34, 36).

A betegek, illetve gyógyultak akár gyógyulásuk előtt, akár utána tettek bizonyosságot Jézus isteni tekintélyéről, a tény az, hogy Jézus missziójában a megterés és gyógyulás egymással párhuzamos, összetartozó jelenségek.

A Megváltó sohasem maradt közömbös a hozzá forduló emberek szenvedésével szemben és szellemi hatalmával testi-lelki betegségeket ugyanúgy gyógyított, mint ahogy isteni fényével az üdvösség utját világította.

A tanítványok gyógyító szolgálata.

A gyógyítás hatalmát Jézus nem örizte személyes titokként, hanem tanítványait is bevezette az üdvösségre vezetés és a testi-lelki gyógyítás szolgálatába.

Egy alkalommal tanítványai tanácstanul állnak szemben egy ördögös esettel. Jézus keményen dorgálja őket tehetetlenségük miatt (Márk 9:19).

A tanítványok gyógyító tisztének bizonyítására az Evangéliumok közül ezáltal csak Lukácsra hivatkozunk: „Minekutána pedig összehívta Jézus az ő tizenkét tanítványát, ada nekik erőt és hatalmat minden ördögök ellen, és betegségek gyógyítására. És elküldé őket, hogy prédikálják az Isten országát és betegeket gyógyítsanak... Kimenvén annakokáért, bejárak a falukat, hirdetvén az Evangéliumot és gyógyítván mindenütt“ (Luk. 9:1, 2, 6).

Ugyancsak Lukács tanúsága szerint Jézus nemcsak a tizenkettőt ruházta fel a gyógyítás hatalmával, hanem tanítványainak szélesebb körét is. Hetven tanítványának adja a következő utasítást: „Gyógyítsátok a betegeket, akik ott lesznek, és mondjátok nekik: Elközelített hozzátok az Isten országa“ (Luk. 10:9).

A mi számunkra azonban a legnagyobb örömhírt Márk evangéliuma tartalmazza. Ennek tanúsága szerint Jézus nem tartotta fenn a gyógyítás hatalmát azok

számára, akik őt személyesen hallgatták, vagy földi élete folyamán kísérték, hanem mindazokra hagyta, akik hisznek őbenne: „Azokat pedig, akik hisznek, ilyen jelek követik: Az én nevemben ördögöket űznek, ... betegekre vetik kezüket és meggyógyulnak“ (Márk 16:17, 18).

Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv beszédes bizonyítéka annak, hogy az apostolok szervezte egyházak komolyan vették Jézus utasítását és ígértét s hogy nem szégyenültek meg.

A Szent Lélekkel telt Apostolok és diakónusok, Jézus Krisztusba vetett hittel, nemcsak prédikálnak, hanem gyógyítanak is. Péternek és Jánosnak a sántán való csodatételét (Csel. 3), a listrai sántának Pál apostol által való meggyógyítását (Csel. 14:8-10), Filep diakónusnak a gyógyításait (Csel. 8:7) ezuttal csak példaként ragadjuk ki a sok közül.

Emeljük ki, hogy az apostolok és azok a diakónusok, akik a Cselekedetek könyvében szerepelnek, nem különleges egyéni képességeik alapján gyógyítottak. Amikor Juppiter papjai Listrában áldozatot kívántak bemutatni Pál és Barnabás előtt az ottani sánta csodálatos gyógyulása miatt, ők hevesen tiltakoznak, mondván: „Mi is hozzátok hasonló természetű emberek vagyunk!“ Az apostolok és diakónusok mindössze eszköznek tekintették magukat a feltámadott Krisztus kezében és nem mulasztották el, hogy a betegek figyelmét Krisztusra fordítsák, Gyógyításainak a forrása az élő Krisztus és nem ők maguk.

Különösen kitűnik ez a Liddában lakó Eneás meggyógyításának az esetében. Péter így szól a nyolc év óta ágyhoz kötött paralizált beteghez: „Eneás, gyógyítson meg téged a Jézus Krisztus! Kelj fel! És az azonnal felkele!“.

Krisztus tanítványainak a szerepe ezek szerint az, hogy Uruk utasítását hűségesen teljesítsék. Hinderük az Evangéliumot, valamint azt, hogy az a Krisztus, akinek küldetésében járnak, továbbra is úgy gyógyít, mint földi életében. A Cselekedetek könyve nem olyan keresztyénekről számol be, akik különleges személyes adományként kapták volna a gyógyítás képességét, hanem olyanokról, akik hűséggel engedelmeskednek Krisztus parancsának. Annak a parancsának, amit az Ur az Egyháznak, az Ő Egyháznak adott.

Hacsak röviden is, de szólunk kell ehelyütt a gyógyulásért való imádság jelentőségéről.

Világos, hogy az Egyházban való gyógyító szolgálatnak az imádság az alapja. — Lázár feltámasztásakor Jézus imádkozik; Tábita feltámasztásakor Péter imádkozik; Pál imádkozik, mielőtt Publiust kézzelével meggyógyítaná és így folytathatnak tovább.

Gondoljunk csak Jakab levelének az imádság erejéről való tanítására: „Szenved-e valaki köztetek? Imádkozzék. — Beteg-e valaki köztetek? Hívja magához a gyülekezet véneit és imádkozzanak felette. ... A hitből való imádság megtartja a betegeket. (Jak. 5:13 és köv.)

Jóllehet a Bibliában olvasható gyógyulásokat nem mindig előzi meg imádság, (egy genfi lelkész szavaival) mégis meg-

állapíthatjuk, hogy csak imádságos élet tartja nyitva az ajtót a Szent Lélek számára. Anélkül, hogy imádságon keresztül állandó kapcsolatban lennénk az élő Krisztussal és az ő Atyjával, nem lehetünk az Ő gyógyító erejének az eszköze.

Gyógyító szolgálat a keresztyénség első századaiban.

A Krisztus utáni három első évszázadban az Egyház komolyan vette gyógyító tisztét. Erről tanuskodnak az egyházatyák írásai.

Hemmas például így ír 140 körül: „Nemcsak öröm meggyógyítani az embereket szenvedéseikből, hanem egyenesen bűn meg nem szabadítani őket kinjuktól“.

Iréne — 180 körül — ugyancsak hangsúlyozza a keresztyének gyógyító szolgálatát. Megemlékezik a keresztyén gyülekezetek kitaró bőjtöléséről és imádságáról, valamint ezeknek az imádságoknak gyógyulásban megnyilvánuló meghallgatásáról. Az eretnekek ellen írott munkájában többek között ezeket mondja: „Szinthe nem lehet felsorolni mindazokat a lelki adományokat (képességeket), amelyeket az Egyház Istentől kapott a Jézus nevében. Ezekkel a képességekkel (a gyógyító képességgel is) az Egyház napról-napra él a pogányok javára. Istentől ingyen kapta, ezért ingyen is adja.“

Origines, sőt Szent Ágoston is az ötödik században, hasonlóképpen megemlékeznek az Egyházban való gyógyulásokról.

Az egyháztörténet tanúsága szerint az Egyház gyógyító szolgálata, sajnos, állandóan csökkenő irányzatot mutat. Abban a mértékben, ahogy az Egyház mindjobban szűnt a Pünkösdi Egyháza lenni, abban a mértékben, amint mind kevésbbé bizta magát a Szent Lélek közvetlen vezetésére, mind kevésbbé vette komolyan gyógyító misszióját. Az élő Krisztus alakja mindjobban elhomályosult, helyén emberi tekintély körvonalai rajzolódottak ki, a Lélek inspirációját pedig egy bizonyos filozófia váltotta fel.

A szenvedésnek, a betegség okainak a magyarázata évszázadok óta megvilágítást kapott, a vonatkozó evangéliumi tanítás deformálódott. Mindjobban tért hódított az a felfogás, hogy a szenvedés az üdvösség utját egyengeti. Mind többen tanították, hogy az ember szenvedése kiegészíti Krisztus szenvedését, s hogy ilyenképpen azt Isten érdemként tartja nyilván. — A Kijelentés ismeretében mi tévesnek tartjuk ezt a felfogást, jóllehet protestáns szerzők is vannak, kik vallják, hogy az emberi szenvedés Isten dicsőségét szolgálhatja. Mi inkább azt állítjuk, hogy a gyógyulás szolgálat Isten dicsőségére. (A vakonszületett ember meggyógyítása is ezt igazolja.)

Egy nagy bizonyosságot feltétlenül vallunk: Krisztus gyógyított; márpedig Ő ma, holnap és mindig ugyanaz.

Mai példaképből fogjuk látni, hogy azokban a hűséges keresztyén közösségekben, egyházakban, ahol komolyan veszik a Megváltó utasítását és ígértét, Krisztus gyógyítása ma sem elmélet, hanem nagyon is komoly gyakorlat. K. L.

Dr. Schweitzerről az utóbbi időkben különösen sok szó esik és sokat írnak róla. Csak francia nyelven nyolcan írták meg élet-történetét; Lambarenében végzett munkáját filmre vitték; műveit, munkáját és egyéniségét disszertációk tárgyául választják; már életében a halhatatlan emberi szellemek közé avatják.

Mintha a művelt világ szégyelné, hogy nagyrészt csak elméletben vallja a keresztyénséget és ezért versengve állítanak szobrot annak a kivételes embernek, aki követi Krisztust.

Ime néhány kiragadott gondolat Schweitzer Albert teológiai munkáiból:

„Sokan azt állítják, hogy elegendő, ha a

történeti Krisztusról tanítanak. Vessük el ezt a rögeszmét! — Kicsoda volna Augustus császár korának a Krisztusa, ha Lelkével nem élne benne Korunkban?“

„Krisztust mint történeti személyt, megismerni — fontos dolog, de mellette, vagy ellene személyesen állást foglalni, az egészen más.“

„Az örök Krisztus azt kérdezi nemzedékünkötől, hogy a fegyvereken és zászlókon kívül neve a szívünkbe is be van-e vésve. Azt kérdezi, hogy az Ő Atyjának a dolgai futik-e lelkünket. Azt kívánja tudni, hogy ez

a nemzedék akar-e ő általa valóságos testvéri közösséget alkotni, vagy sem. Ha nem ez utóbbit tekintjük földi célunknak, akkor az ugynevezett fejlődés hanyatlássá, kultúránk pedig temetésé válik.“

„A nagy ismeretlen, aki a Genezáret tava mellett tanítványul hívogatta az embereket, ma bennünk is ugyanoda hív: „Te kövess engem!“ — Feladatokra szólít; olyan feladatokra, amelyeket ma és itt nekünk kell elvégeznünk. Akik engedelmeskednek Néki, azoknak megnyilatkozik, legyenek bölcsök, vagy tudatlanok.“

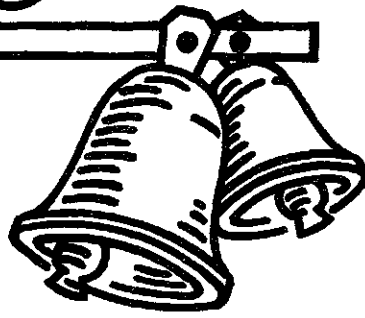
Schweitzer Albert

„A gazdag és Lázár példázatát újra elolvastam — írja egy helyen — és meglepett. Megtapasztaltam, hogy az nemcsak történet, nemcsak prédikáció, hanem intézett felhívás, kötelesség.“

Mi vagyunk a gazdag ember, ismeretekben és képességekben gazdagok. Gazdagságunkat azonban nekünk természetesen jó ki-váltás-ként kezeljük. Nagyon jól tudjuk, hogy másutt emberek milliószámra nélkülöz- zik azt, amiből nekünk feleslegünk van, gondolatban sajnáljuk is őket, de nem éljük bele magunkat az ő helyzetükbe. Krisztus nekünk is felteszi a kérdést: „Hasonlítani kívánsz ahhoz a gazdaghoz?“

Szerkeszti:
Dr. Zayzon Sándor

HARANGSZÓ

A rottachi erdőben.

A néma erdőben a távoli vizesés zugása kíséri a madarak dalát, ahol gyepszönyeg fűből, mohából szöve, melyből hatalmas fenyők és lombfák nyújtják karjaikat az ég felé. Csodálatos sokféleség és mégis egy félszögletes összhang. Olvasom Pál apostol szavait: A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Ur. És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten cselekszi mindezt mindenkinben. Igen, mindannak, ami történik egy magasabbrendű célja van, csak a mi emberi szemünk látja különbözőnek, de mindez Isten akarata teljesülésének harmonijában egyesül.

Amint feltételek, szemem önkéntelenül a lombok közt álló fészéket tekintetével találkozik. Egyszerű, nem művészek alkották, mégis gyönyörű jelképe minden igazhívő számára a másokért való önfeláldozó szeretetnek, egy küldetés tökéletes betöltésének, az ingyen kegyelemből való megváltottságnak és az örökéletre való feltámadásnak.

Milliók és milliók szeme és lelke fordult feléd az elmúlt nagyévtizedeken és a husvétii ünnepeken, de épúgy azelőtt és azután, s ilyen különböző érzelmekkel és gondolatokkal.

Mintha megértette volna gondolatban elmondott szavaimat az, akinek gyarló emberi kézzel faragott képmására nézek, a madárdalon és a levelek finom suttogásán keresztül választ ad csak a lélek által meghallható hangon. Igazad van, különösen az említett napokon nem tudja senki elkerülni tekintetemet. Az igazhívők kis serege lelkét, szívét hozzám emelve fordul hozzám. Ők hiszik azt, ami az emberi értelemnek sokszor hihetetlen. Bizonyossággal érzik, hogy én vagyok az igaz felebarát, testvér, segítő, vigasztaló és egyben az Ut, Élet és Igazság. Ők már itt a földön az én országomnak elhívott polgárai, s ezért boldogok és nyugodtak a megpróbáltatások közepette is. Hozzám fordulnak a máskor közömbösebb is, mert jó, ha látja a világ, milyen hívő lelkek. Használja is akarnak, hátha segítik a kicsinyes földi kívánságaik teljesülésében, más részük babonás. Ha látnak egy szenvedésemet ábrázoló fészéket, keresztet vetnek, vagy megemelik kalapjukat megszokásból és emellett megmosolyogják a kezdetleges emberi alkotást. Ma azonban legnagyobb a hitetlenség, sőt gyűlölködők tábora. Ha látják ezt a jelképet, szemükben gyűlölet villan, körülnéznek, nem lehetne-e észrevétlenül azt összerögni vagy bemocskolni, megtenni azonban csak ritkán merik. 2000 éve harcolnak ellenem, fáj nekik, hogy a keresztrefeszítés nem volt a végleges pusztulásom. Szeretnének egyszer már végérvényesen megölni, kitépve engem az emberek szívéből és lelkéből. Nézik a szolgaság lelke adatott a rémületre a nyugtalanságra és a boldogtalanságra.

Mondd, miért van mindez? Mi az emberi élet valódi célja? Kérdem önkéntelenül a négy szemközti találkozásunkon. Épúgy nem tudtak erre feleletet adni az ó-kor bölcsői, mint az ujkori filozófusok.

Természetes, hogy nem tudtak választ adni, mert ők az élet alatt csak az arasznyi földi létet értik. Vedd elő a bibliádat, ott megtalálod a választ. Mindjárt a legeleji olvasható: agyagból és porból véstetett a test, Isten belehelyezte szellemét és elhelyezte az így teremtett első embert az Edenkertjében, hogy annak miveltje és gondozója legyen. Mindnyájunknak, akik a földön nyereink küldetését adatik egy porból levő és porrá levő test, mert enélkül nem tudnánk feladatunkat megvalósítani az anyagvilágban. Nem e földről való isteni szellemet kapunk, hogy meglegyen az örök kapcsolatunk azzal, aki teremtett és behelyezett az anyagi világban, hogy az ő akarata szerint munkáljunk, cselekedjünk és alkossunk, vagyis ismerjük fel szellemünk segítségével az Isten akaratát és legyünk annak a végrehajtói, amíg vissza nem hív magához. Ez a cél.

Ha ez így van, akkor tehát tölem is függ, hogy teljesül-e az akarat vagy sem? Megértette kételyemet és jött a válasz a madárdalban és a vizesés zugásában: Gondolatmenetet első része helyes, ennek bizonyossága az én egész életem. Istenségemet földi testben kellett elrejtennem, mert másként én sem tudtam volna betölteni küldetésemet az anyagvilágban. A bennem földre szállt Istennek emberi testet kellett öltenie, hogy az emberi nem által felfogható módon mun-

kálhasson, mindenkinek tanítója, vezetője, felebarátja, megváltoja lehessen és példaként büntelen emberként élhessen az eredendő bűnnel terhelt testben. Eltem, tanítottam, keresztalát szenvedtem a te mindenki megváltásáért és feltámadtam. Te is egy ilyen parányi emánációja, kikülvont része vagy Istennek, hogy kegyelmi ajándékaid szerint élj, cselekedj, meghalj és feltámadj, mint én. Gondolatod másik részében arra az utra tévedtél, amelyre az első Ádám a Sátán csábító szavaival: "Te a szolgaság lelkét kaptad a rémületre, hogy akaratszabadságnélküli végrehajtója legyél az Ur akaratának. Még azt sem teheted szabadon, hogy abból a gyümölcsből egyél, amelyet kívánsz. Miért? mert ha eszel belőle, szabad lesz akaratod, tudni fogsz mindent, amit önzően elrejtett előled, szembe helyezkedhetsz velem, te leszel az Isten itt a földön, s egész világodat a saját akaratod szerint rendezheted be. Engedett a csábításnak, s ezért ő és utódai a szolgaság lelkét kapták a fűsárga lelke helyett a Sátán szolgálatára és a tőle való rémületre. Ennek következménye az évezredekben át tartó szenvedés, vér és könny. En eljöttem, hogy megszabadítsan az emberi nemet a Sátánnak, bűnnek és halálnak rabságából, de amíg nem követnek engem, szenvedniök kell saját bűnük és tévelygésük miatt. A Sátán szemfényvesztése abban van, hogy elrejtje a valóságot, mert más Teremtőnek lenni és más a már megteremtettből alkotni és formálni, más törvényt hozni és más végrehajtani azt. Az én és a te Atyád mindenható, teremtető és törvényhozó a világ-mindenségre nézve, ezért az ő akarata érvényesül mindenben és mindig, ezt meg nem akadályozhatod. Te csak egy parányi része vagy az ő mindenütt jelenvalóságának, használ téged a neked adott kegyelmi ajándékok szerint, de ha használhatatlanná válsz, vagy szembe helyezkedsz velem, hogy akadályt gördítsél akaratának teljesülése elé, kivágatatsz, mint a nemtermő, vagy mérges gyümölcsöt termő fa.

De olyan kevés az igazak száma és sok millió a rossz. Őket is használja az Ur?

Olvasd el az uri szent vacsora szerzetésének történetét. Tizenketten voltak velem az utolsó vacsorán, tizenegy igaz és egy áruló. A tizenegy az én Atyám iránti szeretetből volt szabadakaratból, öntudatosan és önfeláldozóan a követőm. Őáltakal vagy te is ma az én követőm. A tizenkettedik szembe helyezkedett Isten akaratával, más akarat érvényesülését akarta elősegíteni. Önmagát ítélte halálra és kárhozatra, mégis az Ur akaratának a végrehajtója lett. Árulása nélkül nem teljesedett volna be a profécia és a büntől és haláltól megváltó akarat.

Harcol ma is a két nagy ellentét. Egyikben kevesen vannak, látszólag gyengék, mégis ők az erősek, övék a végső győzelem. Ezek az igazak és a jók, akik általam a fűsárga lelkét kapták a szabadságra. Teremtő Atyjuk iránti szeretetből önként és önzetlenül engedelmesek és szabadakaratból munkásai Isten szándékainak. Ők a tizenegy szellemi utódai. Arra használja őket az Ur, hogy saját életkörükből és küldetésük betöltésében a világosságai legyenek.

A másik táborban vannak az első Ádám és Judás követői, bennük még mindig a szolgaság lelke lakozik a rémületre. Urukka a Sátánnal, kinek eladták lelküket, együtt mondják: Használ engem az Ur, tehát szükség van rám, nálam nélkül nem tudja akaratát itt a földön érvényesíteni. Akkor megkövetelhetem, hogy itt az én munkaterületemen és életteremen minden az én elhatározásom szerint történjen. Küzdenek, verejtékeznak, hogy megszerezzék azt a talpalatnyi helyet, melyen megvéve lábukat megváltozhatják a világ rendjét és mégis öntudatlanul vagy öntudatosan, akaratuk ellenére Isten célját kell szolgálniuk, mert használja őket is a Mindenható világmegváltó tervének keresztívítelésében. Az általuk felidézett megpróbáltatásokon, szenvedéseken keresztül kell az emberiségnek rádöbbenie, hogy ezen az uton haladva önmagát kinozza és pusztítja el. Emlékszel a Sysiphos mondájára? Nagy igazság van ebben a görög történetben elrejtve. Ennek az embernek büntetése az volt, hogy egy sziklát kellett egy hegyre felgöngyölnie, de mikor már fent volt, visszagördült halálra gázolva őt. Meghalni azonban nem tudott, hanem megint előről kellett mindent kezdenie. Ilyen az ő harcuk is. Szennvedve, vért verejtékezte to-

rekszenek a hitetlenség és ellenszegülés szikláját az én Atyám akarata teljesülésének útjába hengeríteni, de az mind egy hatalmas folyam mindig visszasodorja azt. Nekik pedig szenvedniök kell mindaddig, amíg be nem látják bűnös voltukat és meg nem térnek tékozlófiuként az atyai házhoz. Ehhez a munkájukhoz tartozik az a cikk is, amit nemrégiben olvastál, mikor mögöttem is ott állott a Sátán. Ő íratta ezt a cikket azokkal a tudósokkal, akik, az engemet keresztire küldő farizeusok és vének késői utódai. Ők az álproféták, akik be akarják bizonyítani, hogy az én tanításom, keresztalátom, feltámadásom előre kitervezett szemfényvesztés volt. Nem új keletű ez. Olvasd el Máté evangéliumának 28. részéből a 11—16-ig terjedő verseket: „Az örségből némelek bemenvén a városba megjelentének a főpapoknak mindent, ami történt. És egybegyűlének a vénekek együtt és tanácsot tartván, sok pénzért adának a vitézeknek, ezt mondván: Mondjátok, hogy az ő tanítványai odajöven éjjel, ellopták őt, mikor mi aluvánk. És ha ez a helytartó tülebe jut, mi elhitetjük őt és kimentünk titeket a bajból. Azok pedig fölvén a pénzt, úgy cselekedének, amint megtanították őket. És elterjedt a hír a zsidók közt mind a mai napig.” Akkor így dolgoztak. Renan a tudomány palástjába öltöztette mindezt. Ma, ott, ahol földi hatalom van, erőszakkal akarnak engem az emberek szívéből kitépni. Ahoval nem terjed ki hatalmuk, ott propagandával és milliók által olvasott újságcikkkel akarják elhitetni az embereket és a helytartókat, vagy pénzzel igyekeznek megvásárolni őket. Világosan látod most már, minden a régi, csak az eszköz és a mód más. Iatam Uram és igyekszem harcolni ellene, de niondd, mikor lesz vége mindennek?

Ha az emberek igaz hittel és szívbéli vágyal fogják imádkozni: Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod minként a Mennyben, úgy a földön is.

Ha az emberek nem fogják azt vallani és imádkozni: Legyen meg az én akaratom és legyen meg az én akaratom szerinti ország itt a földön, esetleg a mennyben is!

Boldogságban, igazságban és békében fog élni az emberi nem, ha egyes lesznek az én Atyámban általam, amint megvan írva. Ebben az egységben szabad és boldog lehet minden egyes és minden nemzet, mert a szeretet két nagy parancsa lesz a törvény, senki sem kívánja másnak azt, amit magának nem kíván, senki sem teszi mással azt, amit nem szeretné, hogy vele tegyenek. DruZS.

Kallós Árpád volt linzi ref. diakónus atyánk fia, most teológus a Lancaster-i teológián, a nyár folyamán Japánba megy, hogy ott résztvegyen az amerikai küldetés ifjúsági munkájában.

Ds H. A. Munnik a hollandiai ref. egyházak (Geref. Kerken) magyar ösztöndíj-bizottságának elnöke a múlt ho 23.-án töltötte be hetvenedik életévét. Ds H. A. Munnik zwollei református lelkész kétszer is járt magyar földön. A magyar református egyház lelkes barátja, kinek kezdeményezésére jött létre a holland ref. egyházak magyar ösztöndíj-bizottsága is. Erdemei elismerésül a debreceni egyetem diszprofesszorává, a budapesti teológia pedig tb.-tanárává nevezte ki még 1938-ban illetve 1946-ban. A pápai teológián, ahol egy ideig vendégelőadásokat tartott külön diplomával tüntették ki. Az ő hathatós támogatásának köszönhető az is, hogy a ref. egyházak a magyar emigráns egyház munkáját Hollandiában hivatalosan is támogatják: Hetvenedik születésnapja alkalmából illő, hogy mi magyarok is megemlékezzünk róla.

A holland református rádiótársaság az NCRV hilversumi adásai sorába rendszeresen beiktatta a magyarok számára tartott evangélikációs istentiszteleteket. Minden hétfőn a 402 középhullámon este 11. ó. 15-kor Záborszky János bellingwolde-i lelkész tart igehirdetést.

Levél a szerkesztőségnek

Kedves Szerkesztő Ur!

A napokban egy franciasvájci ismerősöm számolt be igen érdekes és meggondolkoztató berlini élményéről. Szeretném, ha szerkesztő ur módot adna arra, hogy ez a JÖJJETEK hasábjain nyomtatásban is megjelenhessen, mert szerintem ennek az élménynek a szétszört magyar reformátusokat is érdekelnie kell.

Idézem az illető urnak, E. J.-nak a szavait: „Abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy részt vehettem a Németországi Evangélikus Egyháznak március közepén, Berlinben tartott zsinatán. Az alkalmat felhasználtam arra, hogy megtekintsem a nyugatberlini menekült-táborokat. Mondanom sem kell, hogy a látvány szomorú volt.

Különösen megkapott azoknak a menekülteknek a sorsa, akik nem jutnak át a hivatalos vizsgálat szűrőjén. Ezek a szerencsétlenek sem Keletnémetországba nem térnek vissza, sem Nyugatnémetországba nem mehetnek, hanem Nyugatberlinben tengődnek, munkaengedély és lakhatási engedély nélkül. 43 tábor áll a rendelkezésükre, de ezek a táborok összesen csak 10.000 személy befogadására képesek. Százazerre becsülik azoknak az el nem ismert menekülteknek a számát, akik e táborokon kívül, Nyugatberlin pincéiben, padlásain, vagy régi légóltalmi óvőhelyein élnek.

A menekülteknek ebben a reménytelen kategoriájában találkoztam egy kis csoporttal, közelebből: 26 személlyel. Valamikor kereskedők, tisztviselők, munkások voltak, egyikük pedig miniszter. Jelenleg osztrák a száztízezer sorsát s ezt már szegényes külsőjük is elárulja. A nyomor ellenére, vagy talán éppen azért, összefogtak, hogy sorstársaiknak Krisztus reménységét hirdessék. Ajtóról ajtóra kopogtatnak és így havonta 1200—1400 menekült- „otthont” tudnak felkeresni.

Igehirdetésüknek megkapó ereje van. Nézik nem mondhatják azt, amit olykor a lelkészek mondanak: „Könnyű hinni és prédikálni annak, akinek rendes jövedelme, lakása és biztosított társadalmi helyzete van.” A 26-os csoport ugyanolyan bizonytalanságban és nyomorúságban él, mint a többiek. Ugyanolyan helyzetben vannak, mint azok, akiknek a vizsgálatást viszik. — 15 naponként biatlantulmányra és imádságra gyűlnek össze s ilyenkor kicserélik tapasztalataikat, megbeszélik a feladatokat és keresik a segítség módját. Munkájuk sikeres voltát eredmények bizonyítják. Pénzzel és ruhával is tudják segíteni azokat, akiknek a gondozását önként vállalták, de azzal végzik a legnagyobb szolgálatot, hogy a rejtett nyomor visszahuzódó viselőit bekapcsolják az egyház életébe.

Külön arra a célra felállított sátrakban evangéliumi filmeket mutatnak be, színelőadást tartanak, evangélikációkat és vallásoktatást végeznek. Különböző módon és más-más formában hirdetik ugyanannak a reménységnek az evangéliumát.

Nagy nyereségnek tekintem, hogy beszélhettem ezzel a huszonhatal, hogy a szemükbe nézhettem. Azt a nyugodt, de biztos erőt fedeztem fel bennük, amit Krisztus ad az ő követőinek. Bár kilátástalan helyzetben vannak, és jóllehet zsákutcájukból egyelőre semmi kivezető út nem nyílik, ők mégis tudják, hogy Valaki biztos uton vezetti őket.

Ennek a 26 embernek a példáján keresztül szinte tapinthatóan észleltem, hogy mit jelent az egyetemes papság. Mindannyiunknak van valami képességünk, amit mások szolgálatába állíthatunk. Csak arra van szükség, hogy a testvérek engedelmeskedjenek Krisztusnak és bizonyosságot tegyenek arról, hogy az Evangélium a kétségbeesésnek, a magánynak és halálnak a legmaszibvabb falát is át tudja furni.

Kedves szerkesztő ur, nem hiszen, hogy magyarán kellene, miért tartom a fenti élményt érdekesnek és példaadónak. Röviden így foglalhatom össze gondolataimat: A jó példát követni kellene. Ha szerkesztő ur közreadja leveletem, akkor talán akadnak közöttünk is 26-an, vagy 12.-en, akik egy véleményen lesznek velem.

Szeretettel és tisztelettel:
A JÖJJETEK egy olvasója.

Egyház és a Béke címmel a genfi rádióban párbeszédet hallottunk. A párbeszédet vezető lelkész többek között az amerikai protestáns egyházak nyilatkozatát ismertette: „Az az óriási feladatunk, hogy elkerüljünk egy újabb világháborút anélkül, hogy elfogadjunk a tirannizmust. Eleve el kell hártani magunktól azt a kísértő gondolatot hogy a haboru elkerülhetetlen.”

Százéves a kampeni Theologia

Dr. Harsányi András
a kampeni Theologia
jubileumi ünnepségén

Ezidén ünnepli a kampeni református theologia fennállásának száz éves évfordulóját. Sok magyar diák fordult meg falai között.

Az elmúlt század elején, mint mindenütt, a liberális theologia uralkodott a holland nagy államegyház theologia fakultásain is. A papok tulnyomó többségét bizony, túlzás nélkül szólva, fel lehetett volna függeszteni: A nagy egyház minden porokájában beteg volt, csak a kis emberek: katwijkai halászok, groningeni parasztok és zeelandi egyszerű földművesek maradtak hűségesek Krisztus Urunk Evangéliumához. Az 1834—1836 évek folyamán több, hívő lelképástort felfüggesztettek a zsinat óvatos, finom egyházdiplo-matái. Ebben sok holland református hívő ember: csaknem kizárólag parasztok, kisparosok és halászok nem tudott belenyugodni és a felfüggesztett lelképástortok vezetésével megalakult a „keresztény református” egyház. Ezek a gyülekezetek rohamosan megsza-porodtak, 1840-ben már minden tartomány-ban voltak a kormányzat minden terrorisztikus intézkedése (katonák beszállásolása, presbiterok zaklatása, papok letartóztatása) ellenére ilyen a hűvek által fenntartott gyule-kezetek.

Kezdetben a volt államegyházi papok el tudták látni a szolgálatot, de az bizony egyre több és több lett és az évek múlásával az utánpótlás is szükségessé lett. A derék sza-bad reformátusok nem bíztak már az állam egyetemében és zsinatjuk egy önálló, szabad, egyházi theologia felállítását határozta el. Három gyülekezet vetekedett a theológiáért: Franeker, hol 1585-tól a múlt század elejéig volt már egy híres akadémia: több száz ma-gyar és lengyel diák tanult ott az évek folya-mán, Amsterdam (itt a skót szabad egyház-nak volt egy belmissziós iskolája és ezzel le-hetett volna az új felállítandó theológiát kom-binálni) és Kampen.

Aztán Kampen mellett döntött a zsinat. Négy tanárral és talán tíz theológussal 1854. december 4.-én megkezdődtek az előadások. A négy tanár közül három eredetileg az álla-megyház papja volt. Képzettségüket Leiden-ben nyerték el.

Lassan megszorodtak a theológusok. Nagyon érdekes szociális összetétele volt a kampeni theológiának: Ez első években a leg-több theológus eredetileg parasztember volt. A gyülekezetek gondoskodtak a tanítás költségeiről. **A kampeni theológiát még ma is gyülekezetei tartják el. Sohasem kaptak állami vagy községi támogatást.**

A beírt növendékek száma lassan elérte egy rendes theologiai fakultás hallgatóinak a számát, majd azt még is haladta. A hat-vanas évek elején már négy német is tanult Kampenben, aztán egy megtért belga katho-likus papjélt és 1871-ben megjött az első amerikai diák is, akit hamarosan három má-sik is követett. Toronymagasan tulszárnyal-ták a „hivatalos”, „állami” theológiákat: a Krisztus Urunkban vetett hitükben.

Isten azonban gondoskodott arról is, hogy hű gyermekeinek legyen nagytudása, lelki és szellemi tanítómesterük. 1882-ben kinevezte a keresztény református egyház zsinata Dr Bavinck Hermant a kampeni theologia pro-fesszorává. Dr Bavinck neve magyar földön sem ismeretlen. Több könyvét fordították magyar nyelvre az első világháború után. Dr

Bavinck hamarosan a versenyképessé tette a kampeni theológiát. A holland királyi akade-mia felvette tagjai sorába, majd a múlt szá-zad legfontosabb református fellegrára az amerikai Princeton Theologiai Szeminárium hívta meg egy évre vendégelőadóul. Ez ak-koriban oly nagy kitüntetés volt európai tu-dós számára, mely csak igen kivételes eset-ben fordult elő. Bavinckon kívül csak a nagy Kuyper volt holland vendégelőadó Prince-tonban.

Bavinck idejében több, mint százötven hall-gatója volt a kampeni theológiának. (Ha ösz-szehasonlítjuk az akkori magyar theológiák számarányával, bizony itt sokszorosan több hallgató volt, mint egy magyar theológián.)

Bavinck után több neves tanár tanított még Kampenben, hogy csak hármat emlit-sünk: Dr Greijdanus az új-szövetségnek nem-zetközileg is elismert kiváló ismerője, Dr Schilder dogmatikus és jelenleg Dr H. N.; Ridderbos az új-szövetség tanára, akinek már angol fordításban is jelent meg több könyve.

A kampeni theológiát egyszerű, hitükért elnyomott, üldözött, kicsufolt parasztok alapították és tartották fenn. Az elnyomott-nak és elhagyatottnak a szeretete megmaradt mai napig is. Először a kampeni katedrán foglalkozott professzor az evangelizációval. Míg a legtöbb theológián a belmissziói mun-kával csak gunyt üttek, a kampeni theologia egyik öreg tanára már hetven évvel ezelőtt rendszeres előadást tartott az evangelizálás módszereiről. Akkor evangelizációval külön-böző kegyes magántársaságok foglalkoztak, de a hivatalos egyházak nem törődtek vele, sőt sokszor elleneztek is. Ma is külön tan-szeke van az evangelizációnak (a diákok nagyrésze rendszeresen részt vesz az egyház evangelizációs munkájában) és a külmiszi-ónak (jelenleg négy diák készíti külmiszi-óba, egyikük a jövő hónapban Kenyába a Kikuyuk közé megy. Egyik legveszélyesebb terület ez ma, európai ember számára!).

Az is mutatja, hogy szeretik a szegény embert, hogy külföldi diákoknak a **theologia alapítási irata szerint nem kell sem tandíjat, sem vizsgadíjat, de még felvételi díjat sem fizetniük.**

Külföldi diákokról szólva érdemes megem-lékezni arról is, hogy milyen nemzetiségű diákok fordultak meg az évek folyamán Kampenben. Igen sok német: ugyanis a né-met ó-református egyház összes lelkészei Kampenben tanultak. Ez az egyház egy husz-gyülekezetet számláló kis csoport Németor-szág északnyugati csücskén. Igen hitvallásos, hitükhöz nagyon ragaszkodó reformátusok. Az amerikai Reformed Church és Christian Reformed Church sok papja, theológusa vég-zett Kampenben. Persze indonéziai diákok Jávából, Szumba szigetéről. Jövő tanévre két koreai diák jön Kampenbe. A második vilá-gháború előtt két ukrán theológus is járt Kampenben. Ukrán református bizony na-gyon ritka holló, de hát olyan is van. Ameriká-ban és a belga bányavidéken is vannak gyü-lekezeteik. A detroiti ukrán református pap Borowsky is itt végzett Kampenben.

A magyarok. Számra nézve a legnagyobb csoport. 1925 óta majdnem minden eszten-dőben jött két-három theológus Magyaror-szágról és ami a legfontosabb: amikor a fel-

vidéki magyar reformátusoknak még nem volt önálló lelkészképző intézetük Losoncon a holland zsinat felajánlott több ösztöndíjat a Felvidéken élő magyar diákok számára, akik a cseh hatóságoktól — különösen az első években — nem kaptak engedélyt arra, hogy magyar theológiákon végezhesse-nek. A Felvidékről több, mint öt theológus járt Kampenben a huszas évek végén. Erdélyből is volt 1926-ban és 1927-ben két magyar theológus.

A holland református egyházaknak (Gere-formeerde Kerken, tehát nem a nagy Rer-ormd Egyháznak) van egy külön, a magyar ösztöndíjakkal foglalkozó már harminc esz-tendője. Ez a bizottság fizeti a kampeni ma-gyar diákok költségeit is. Elnöke és megalakulása óta tagja a zwollei ref. lelkész H. A. Munnik, aki egyben a budapesti és debre-ceni theológiának a tb. professzora. Ez a bi-zottság ismerte el ösztöndíj szempontból a Szórványban élő magyar református egyhá-zat is, mert míg a legtöbb nyugati theoló-gián a magyarok számára tenntartott helye-ket még ma sem adják oda menekülteknek, ez a holland bizottság már öt esetben adott menekült magyar theológusnak ösztöndíjat a kampeni theológiára.

A kampeni diákszövetség életében is nagy szerepet játszottak a magyarok. Igen sokan és kellemes emlékekkel gondolnak vissza a mai holland papi generációban volt magyar theológus-társaikra. Persze a nevek nagyon furcsán hangzanak, ha hollandok ejtik ki őket: egy volt magyar diákot, ma már tekin-télyes pap Magyarországon, itt még ma is „Kerkhistorie”-nak hívják (ez azt jelenti kb. „egyháztörténet”), azért mert Kereszturtyt se-hogyan sem tudták kiejteni. Ha a diákszöve-tség emlékkönyveit felleppozzuk, minden esztendőben megtalálhatjuk a Soli Deo Gloria Magyar Református Diákmozgalom alakulásának pontos időpontját és budapesti címét. A Soli Deo Gloriát már régen betiltot-ták, de a kampeni diákszövetség évkönyvé-ben ezidén is ott található a Soli Deo Gloria neve és alapítási dátuma. Aztán nemcsak diákok jártak itt Kampenben, de a magyar egyházi életnek sok neves vezetőfőfia: 1921-ben dr. Sebestyén Jenő budapesti professzor tartott itt vendégelőadásokat. Kétizben járt dr Ravasz László Kampenben, egyszer elő-á-dást is tartott az akadémián. Dr Szabó Ala-dár előadást tartott a magyar belmisszió pro-blémáiról. A háború után is jártak itt szép számmal magyarok: 1948-ban dr Nagy Barna sárospataki professzor beszélt a ma-gyar theologiai életéről, ugyanabban az évben Dobos Károly budapesti lelkész a magyar református ifjúsági mozgalomról. Ő volt az-tán az utolsó, aki közvetlenül Magyarországról jött és oda is vissza is tért a Kampenben járt magyar vendégelőadók közül. A mene-kült magyarok jöttek ezután.

A kampeni theologia százéves ünnepségén senkisé megkísérelt a magyar református egy-házát. Nem jöhet el semki a volt magyar diá-kok közül, hogy hálás szívvel mondhasson magyar egyháza nevében is köszönetet azért a szeretetért, mellyel Kampen a magyar diá-kokat befogadta és tartotta. A mi feladatunk tehát, menekült magyar reformátusoké, hogy imánkban emlékezzünk meg a kampeni the-ológiáról is, mely oly sok magyarnak hajlékot adott. K. A.

Junius 2.-én és 3.-án ünnepelte a kampeni (Hollandia) ref. theologia száz éves fennállásának évfordulóját. Tekin-tettel arra, hogy a magyarországi ref. egyház már évek óta megszakította ko-rábban olyan szoros kapcsolatait a hol-landiai szigorubb református egyház-zal, senki sem képviselte a magyar-orosz ref. egyházat. Ezzel szemben a kampeni theologia meghívta a SZEMRE konzisztórium elnökét Dr Harsányi András, aki az ünnepségeken rész is vett és mint a magyar ref. egyházak képviselője az akadémiai fogadáson köszöntötte a theologia professzori ka-rát. Másnap az ugynevezett „főiskolai napon”, amelyen több mint hétezeren voltak jelen, két templomban is tartott ünnepi beszédet. Külön a második na-pon Tüski István hollandiai magyar lel-késszel és Végh József wonsi (Hollan-dia) szigoru ref. lelkésszel a legnagyobb külföldi delegációvá bővült ki a magyar képviselet.

Meghalt Dr. A. A. van Schelven.

Hetvenhárom éves korában elhunyt a nagy református történetudós Dr A. A. van Schel-ven híres holland történetudós. Az amszter-dami kálvínista egyetemnek volt évek hosszú soran kerestül tanára. Eredetileg a szí-goru ref. egyház lelképástort volt. Számun-kra, magyar reformátusokra is nagy veszte-ség az ő halála, mert sokszor járván magyar földön igen jó ismerője és barátja volt ha-zánknak és egyházunknak. Nemcsak tudomán-yos, de családi kapcsolatban volt né-pünkkel, felesége magyar asszony. — Életé-nek utolsó éveiben a kálvínizmus politikai, szociális és kulturális jelentőségével foglalkozott és így adta ki egymásután a francia és genfi, valamint az angol, skót és amerikai kálvínizmus fénykoráról szóló muveit. Ha-lála előtt a magyar, cseh és lengyel kálvíniz-mus történetével foglalkozott, de ez a köny-ve sajnos már nem jelenhetett meg. Aldott legyen emlékezte!

Egyházpolitika címen tanulmányi bizott-ság működik hesseni református egyház ke-belében. Az Evangelischer Pressedienst hir-adása szerint ez a bizottság nyilatkozatot tett közzé az őszi országgyűlési (Landtag) választásokkal kapcsolatban. Felhívta a hi-gyeimet arra, hogy az állam akkor egészsé-ges, ha kello becsben tartja a szabadságot, testvériséget és oszinteséget. A nyilatkozat kihangsúlyozta, hogy mindehhez a protestáns keresztény hit gazdagon hozzájárul. A bizott-ság felsorolta azokat a kívánalmakat, ame-lyeknek megvalósítását várja az országgyü-léstől, majd pedig bejelentette, hogy ebben az értelemben a választókat is tájékoztatni kívánja.

A hollandiai ökumenikus ifjúsági bizottság július 23 és augusztus 2 között nemzetközi konferenciát rendez Leyden mellett. A kon-ferencia, lehetőleg minél több európai ország fiataljainak a bevonásával, az evanstoni világtalálkozó anyagával kíván foglalkozni ezen a főcímen: Az ifjúság szerepe egy fele-lős Európában. Az alcímek között többek között ezeket olvashatjuk: Az ifjúság szerepe egy felelős kulturáért való küzdelemben. — Nemzeti és európai felelősség. — Az öku-menikus mozgalom korunk ujseru életmódja.

A kolumbiai protestáns egyházak szövete-sége az amerikai államok szövetségéhez, va-lamint az Egyesült Nemzetekhez fordult vé-delemért a Kolumbiában hosszú idő óta folyó vallásüldözéssel szemben. A folyamodvány arra hivatkozik, hogy a kolumbiai alkotmány biztosítja a vallásszabadságot és tanszabad-ságot, de ennek ellenére az utolsó hat esz-tendőben 54 protestáns ember vesztette éle-tét a fanatikus protestáns-ellenes megnyil-vánulások során és 43 templomot, illetve ká-polnát égettek, vagy robbantottak fel. 116 protestáns elemi iskolát hivatalos rendellel zártak be. — A kolumbiai protestáns egyhá-zak szövetsége az emberi jogokra utalással kéri az Egyesült Nemzetek közbenjárását a vallásszabadság és tanszabadság gyakorlat helyreállítására. — Megjegyezzük, hogy a kolumbiai protestánsok száma mintegy 100.000 fő.

Börtönben halt meg az YMCA óhazai apostola

A napokban érkezett megerősítése annak a hírnék, hogy Pógyor István, a magyar Keresztény Ifjúsági Egyesület, angolul Young Men's Christian Association országos főtít-kára a börtönben, „szívujában” meghalt. A Vasfüggönyön át lassan jár a posta s az első gyászújr még januárban kelt, de ellenőrizni akartam s most kaptam meg a megerősítést.

Pógyor Pista 52 éves volt. Bereg megye-ben született s iskolái elvégzése után egy kis ideig banktisztviselő volt. Azután megis-merkedett a YMCA-vel. Aktív lett s nemso-kára úgy érezte, hogy helye az ifjúsági mun-kában van. Elhatározását életének erre való felajánlása követte. KIE — titkár lett. Egy évet Németországban töltött YMCA titkár-képző iskolában, majd Springfield College-ban (Massachusetts állam), Springfield váro-sában tanult egy évet. Visszatérve Magyar-országra megválasztották a KIE nemzeti tit-kárává s attól kezdve lelke és mozgatója

volt ennek a nagyszerű intézménynek, amely az ő idejében az egyházi és állami ifjúsági nevelésre olyan nagy hatással volt. Ez az immár hatalmas szervezet komoly színhelye volt a felekezetek közötti együttműködésnek, létszámban és tekintélyben egyre nőtt. A má-sodik világháború első évében fejezte be a KIE pesti székházának építkezését és falvak-ban, vidéken gombamódrára nőttek a csoportok. Pógyor Pista inádsága és munkája min-den megmozdulásban ott volt. Önfeláldozóan, fáradságot nem ismerve utazott, lelkesített és tárgyalt. Ifjúsági ügyekben Teleki Pál egyik tanácsadója volt.

Az elveieirt mártiromságot szenvedett Pógyor István egy olyan tekintélyes és főleg ideát jólismert intézménynek volt a lelke és feje, mint a YMCA, éppen ezért igen alkal-mas volna arra, hogy az áldozathozatal magyar mérlegének az oldalán komoly és tekintélyes súlyt képviseljen. Máday Béla.

Külföldi képviselők

Anglia: Paul Koronka, Eunomia Lark Rise Chalk Lane, E. Horsley Surrey.

Argentina: Héderváry Kont, János Casilla de Correo 1508. Buenos Aires.

Australia: K. P. E. Feuchtersleben 13. Middlesex Rd. Surrey Hills, Victoria.

Hollandia: Aladár Komjáthy, Kampen, De la Sablonierekade 2.

Kanada: Dr. János Mezei. 3449 City Hall Ave. Montreal.

Svájc: Dr. László Kupa, 14 rue de Jura, Geneve.

USA: Rev. Andrew de Harsanyi, Ell-cottville, N. Y.

Az igazi arc

A diktatúrák polgárai maszkot viselnek. Azt a maszkot, amit arcukra szab a diktátor. A karnevál-játszás megmaradásuk feltétele. Aki a diktatúrák polgárait maszkjaik szerint jellemzi és ítéli, nem jóhiszemű ember. A tárgyilagos szemlélő megvárja, amíg olykor szünet következik a karneváli táncban és az izzadt-homloku táncosok felemelik álarcukat, Akkor lehet meglátni a diktatúrák népének igazi arcát...

Ime, a Krisztust követni kívánó magyar református egyház igazi arca: (Egy ígéremagyarázat részlete.)

„Az Olajfák hegyén tusakodik már Jézus a halál gondolatával. Tusakodik. Kemény, utkereső imádságban, mert neki se volt könnyű a kereszti utjára való rátalálás. A két első evangélium részletes elbeszéléséből megérezzük, mennyire nehéz, testét-lelkét gyöttrő volt ránézve ez a harc, míg lelkében kiérlelődött a teljes fiú engedelmisség az Atya akaratára iránt. Az az imádság, amellyel néhány órával előbb tanítványaiért könyörgött Jézus: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy örizz meg őket a gonosztól” — most magán Jézuson teljesedett be. Isten az egyszerűt se vette ki a világból, de megőrizte és megsegítette a teljes engedelmisségre.

A mi emberi, tanítványi életünknek milyen kérdéseire felel Jézusnak ez az engedelmes magatartása?

Először is arra, hogy számunkra is egyetlen igaz és helyes út Isten akaratára. Ez az akarat lehet reánk nézve fájdalmas, terhes. Lehet, hogy olyan szenvedésekkel jár, amelyekre nem szolgáltunk rá, és mégis ez az egyedül jó és helyes út, mert végülis teljes egyetemes igazolódás. A Jézus tusakodásából megszületett engedelmisség a mi megváltásunk fundamentuma, mert mi az ő keresztjének áldozatából élünk...

Istennek számunkra megszabott útját buz-

gó imádságban kell kutatnunk. Az imádság mindig figyelmes párbeszéd Isten és az imádkozó ember között. Az imádság odaadó, feszült vigyázás arra, aki a maga terveit és gondolatait jól tudja és a mieinket is jobban érti, mint mi magunk...

Jézus a keresztet úgy fogadta el, mint az ő mennyei Atyjának akaratát. Ezért tudott teljesen megüresedni önmagától és ezért szabadult fel tökéletesen az emberek felé. Ennek a teljes szabadságnak a jele az ő kereszteni való imádsága: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekednek”. Lehetett volna háborgás is a szívében, jajgatható volna a szörnyű kínok miatt és mégis inkább a békességszerzés szolgálatát végezte könyörgésével. Egyik szomszédja ott a kereszten szidalmazta és csufolta és mégis azt a másik halk hangot hallotta meg, mely országába való bebocsátást kért és kimondotta a sorsdöntő szót a segítséget kérő felé: „Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban”. Ez az ő mindennél csodálatosabb felülkerekedése a saját sorsa felett és szabadsága mindenki, még ellenségei felé is, az ő imádságban megharcolt engedelmisségének gyümölcse és jutalma. Megüresítette magát, hogy Isten és az általa szeretett ember szolgálata tölthesse be egészen a szívét.

Mi pedig tele vagyunk önmagunkkal, igazunkkal, sérelmeinkkel, és nincs hely szívünkben sem Isten, sem emberek számára. Nem érdekel igazán, mit akar Isten, nem érdekel halálosan, áldozatosan a másik ember, a többi ember sorsa: békéje, öröme, vagy kárhazata. Nem tudunk érettük megüresedni sajátmagunktól. Pedig Jézus jel afelől, hogy Isten szereti ezt a világot: békességét és örömét akarja — éppen általunk is. Legyen hát bennünk is az indulat, amely volt a Jézus Krisztusban.

Kell, hogy ez az ígértetés a szétszórt magyarok szívét is megtalálja.

Lipcsei hír

Hosszu utat járt meg az a lapkivágat, amely a vasfüggönyön túlról érkezett ide. Van már jó pár hónapos a hír, de nem hisszük, hogy a lényeg azóta szikrányi változás történt volna. A hír arról számol be, hogy a lipcsei állatkertben levágtak egy tizenkét éves medvét, husát az állatkerti vendéglő feldoigozta és a vendégeknek szervizozta. A lipcsei állatkerti vendéglő vezetője ezzel kapcsolatban nyilatkozott egy lipcsei újság tudósítójának, közölve, hogy a mackót le kellett vágni, mert túl kövér és a tenyészésre alkalmatlan volt. A vendéglő eddig 92%-ra teljesítette az évi normát, a medve segítségével most túlhaladták a 100%-ot és remélik, hogy ezzel megnyerik a kerület vándorzászlóját, amelyet az évi norma időbeli teljesítéséért adnak.

A hír olvasásán az ember kényszeredetten elmosolyodik. Ugylátszik a népi demokrá-

ciában a mackók sincsenek biztonságban, ha tervteljesítésről van szó. Kövérnek sem tanácsos lenni, hacsak az ember nem pártkorifeus.

Van azonban a lipcsei állatkerti vendéglő vezetője nyilatkozatában egy utalás, amelynél jellemzőbbet nem mondhatott volna a kommunizmusra. Hogy t. i. a mackót le kellett vágni, mert nem volt alkalmas tenyészésre. Ez önmagában véve nem lenne olyan különös, emlékezhetünk pesti tréfákra, amelyek a kivénhedt szegény konflislovak virslé válásáról szólnak. A különös a nyilatkozatban az, hogy a tenyészésre való alkalmatlanság össze van kapcsolva az állami tervteljesítéssel. Medve vagy ember, mindegy: azt kell csinálnia, arra fogják használni és felhasználni, ami az állam terve szerint alkalmas. Nem az állam van az emberért, hanem az ember az állami tervteljesítésért.

Még mindig szeret

Aki szeretett engem és önmagát adta értlem. Galata 2:2.

Egy gazdag embernek volt egy fia, akit nagyon szeretett és szeretetének minden jellel elhalmozta. A fiú azonban mit sem törődve atyja szeretetével, káros szenvedélyek rabságába került. Rossz társaságba elegyedett úgy, hogy egyik adósságot a másik után csinálta. Gazdag atyja azonban azt mindig megfizette helyette.

Egy napon megint súlyos adósságba keveredett. Ahelyett, hogy tévedését megbánta volna, megszerezte atyja csekkönyvét és meghamisítván aláírását, kifizette az egész adósságot. Aztán hajóra ült és Ausztráliába vándorolt. Ott azonban nagy nyomorúság várt rá, miután semmi pénze és életlehetősége nem volt.

Lezüllött. Ilyen züllött állapotban kopogtatott egy gazdag ültetvényes háza ajtaján Melbournben. Valami ennalót kért. Az ültetvényes hamarosan felismerte, hogy ez az ember nemcsak hogy földije, hanem éppen annak a fiúnak az atyjánál volt ő valamikor

állásban. Felismervén benne honfitársát, befogadta, enni adott neki, majd éjszakára szállásra is odafogadta. Feltűnt neki, hogy olyan ismerős az arca. De azt gondolta, majd holnap reggel megkérdezi külte felől.

Mielőtt aludni tértek volna megjött a posta Európából. A levelek között volt egy, amelyiknek borítékján a koldus atyja írását vélte felismerni. Megdöbben. Végre aludni tértek. A fiú 35 év óta először nem tudott aludni.

Az éjszaka csendjében felemelkedett ágyából, kinyitotta az íróasztalt, amelyben a levél feküdt. Magához vette és olvasni kezdte. Megrendült a levél olvasása közben. Valóban atyja írta, aki őt még mindig szerette. A szíve beléreszketett, amint olvasta:

Talán már hallottad, hogy egyetlen szeretett fiam több évvel ezelőtt elhagyott engem. Nem tudom él-e vagy meghalt, de olyanféle hírt kaptam, hogy még él és éppen Melbournben van. Az jutott eszembe, hogy egyszer bekopogtat a te házád ajtaján. Ha így lenne, kérlek mondd meg neki, hogy még mindig szeretem és mindent megbocsátok.

Jézus ment meg téged!

Azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Lukács 19:10.

Valaki megfigyelte, hogy egy villámsujtotta fa tüzet fogott. Az égő fa felett és körülötte kétségbeesve repdesett egy anyamadar, mert a fa ágai között ott volt a fészke és a tűz lángjai emésztették kicsiny fiókáit. Kétségbeesett repdesével, vészcsiripolásával azonban nem tudta megmenteni a tűz által emésztett kicsiny fiókáit.

Emészt büneid lángja? Körünyaldosnak a kísértések kínzó tüzei Lehetnek hűségei szíved, akik vért izzadva tusakodnak érted és jajveszékével járnak körül hogy megmentenek a kínzó győtrelemtől, hogy kiemeljenek a pokolnak emésztő lángjából és mindhiába. Hasztalan. Nincs emberi segítség, nincs testi megoldás. Minden erőfeszítés, minden igyekezet csöbdejt. Mennyire igaz az ének sora: Itten nincsen ki segítsen, hát kihez folyamodjam?

En szívem! Kétségbeesztő mélységből szakad fel a kiáltásod: Ki segít rajtam, ki ment meg engem? A szoltárróval így kiáltasz: A nagy vizek lelkemig hatolnak! A mélységből kiáltok hozzád Uram!

Vergődő élet! Jézus ment meg téged! Nézd, diadalmasan, minden kísértések pergőtűzén túl hangzik a kiáltás: Az embernek Fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett! Szíved elveszett békességét, beszennyezett tisztaságodat, a forrón sárgított és régen elveszett paradicsomot ő szerzi vissza neked. Azért jött, hogy lerontsa az ördög munkáit benned, hogy megoldsa a kísértés emésztő lángját szívedben, hogy

Mozgósított mennyország.

Meg az elveszett után, mignem megtalálja. Lukács 15:4.

Mozgósítás! Hah! Milyen riadalmat megmozdult idézett elő ez a rövid szó. Mi, akik átéljük, jól emlékszünk mg. Hogy vége lett egyszerre a lusta polgári nyugalomnak! Hogy le kellett tenni kaszát-kapát, íróttolat Hogy el kellett hagyni családot, kényelmes otthont. Az állam átvette az uralmat az egész ember felett. Akkor vége lett az egyén szabadságának, minden idejével, minden erejével, egész életével az állam rendelkezésére kellett állani.

Mozgósítás! A mennyország is mozgósított, amikor Jézus ajkán elhangzott az Istenországa riadója: Térjete meg, emberek! Tartatok bűnbánatot! Istenországa megérkezett hozzátok! Higyjete az örömhírnek! És akik hallgattak Jézus mozgósítási parancsára, letették a munka szerszámot, elhagyták családjukat, hivatásukat és elindultak Vele, meghódítani a világot. Egészen rendelkezésére álltak Jézusnak, egyetlen szavára meghaltak az ő országáért.

Mi hát ez az Istenországa, ami így megmozgatja az embereket és még minket, késő századok gyermekeit is mozgósítani akar?

Istenországa nem valami tulvilági állam, ahova egyszer halatuk vagy a végítélet után eljutnak Isten emberei. Istenországa ugyan a másvilágból való, mert onnan szállt le hozzánk, de mégis ebben a világban létezik, mert Jézus azt mondotta: „Imé az Isten országát íbennetek van!”

győzelemre vigye mennyei vágykozásaidat, hogy üdvösséget sóvárgó lelked karjain hazataláljon az atyai ház ölére.

Senki más meg nem menthet téged! Jósándékaid, becsületes törekvéseid, édesanyád álmatlan éjszakái, szeretteid gyöttrő könnyzápóra, vergődő, szenvedő szíve nem segíthet rajtad! Jézus az egyedül, aki megmenthet téged. Jézus az, akinek szabadító karjai azért tárultak ki a gólgotai kereszten, hogy átölelje a bünei alatt roskadozó életet. Oh, akiket nyom a vétek sulya, akik belefáradtatok az élet terheinek hordozásába, akiknek véresre törte nyakát az iga, akiknek szívéből fáradtan tör fel a kiáltás: elég már! — halljátok meg a diadalmas ígét: Azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse, ami elveszett!

Elveszett ember, aki belefáradtál a sűrű erdő tömkelegében keresni az utat hazafelé, akire rátelepedett az éjszaka sötéteje és tüzzemű vadjai rettegéssel töltik el szívedet, azért jött, hogy megkeressen téged! Valaki nekivágott az éjszait élet bünfertőjének, Tövis tépte, szél szaggatta, szikla zuzta és a büntehar alatt roskadozott szíve, de jött hogy megkeressen és megtartsa!

Halld csak! Nem azért jött az embernek Fia, hogy megváltoztassa a világ képét. Nem azért jött, hogy csodálatos tanításokat közöljön velünk, hanem azért jött, hogy roskadozó, elfáradt életek, bün tüzeiben égők, kísértés által elkínzottak számára megtartatás és élet legyen. Azért jött Jézus, hogy megkeressen, a kárhazattól megmenisen engem. Vergődő szív! Jézus menthet meg téged!

Istenországa itt van a földön azóta, amióta, Jézus mozgósítási parancsának az első ember eleget tett és maradék nélkül Jézus rendelkezésére bocsátotta magát. Ezek az emberek nemcsak harcoltak Jézussal azért, hogy idegen területeket meghódítsanak Istenországa számára, hanem részesei, boldog birtokosai lettek az országának.

Mert Istenországa az a boldogság, ami addig csak a mennyben volt található, az Isten uralma alatt élő angyali világban.

Ez a boldog ország szállt le a földre és ez a boldog istenuralom lett a része minden megértő, Krisztust követő léleknek.

A mennyország mozgósítása tart mind a mai napig. Isten országát megérkezett a te kapuidhoz is. Jézus felhív téged is: higyj az örömhírnek, tarts bűnbánatot, bocsásd magad egészen az ő rendelkezésére!

Es itt döl el minden. A te elhatározásodon. Hiszel Jézusnak vagy nem? Engedelmeskedsz mozgósítási parancsának vagy nem? Ha igen, akkor beállsz Jézus seregébe és aláveted magad egészen az ő parancsuralmának. S akkor nemcsak küzdeni leszel hivatalos Isten országát diadalért, hanem beállsz a te szívedbe, a te családi otthonodba is a földön túlró érkező Istenországa, az üdvösség, az Istenközösség boldogsága.

Amely napon döntesz Jézus mellett azon a napon fogod hallani a Megváltó szavát otthonod közömbén: Ma lett üdvössége ennek a háznak!

A mennyország mozgósított. Istenországa megérkezett. Higyjete az örömhírnek!

JÖJJETEK

és Harangszó

a Szórványban Élő Magyar Református Egyház Lapja

Főszerkesztő: Dr. Harsányi András

Társzerkesztő: Dr. Kupa László

Németországi szerkesztő:

Dr. Zayzon Sándor.

Für den Inhalt verantwortlich:

Koppány János.

Kiadóhivatal: Bregenz, Belruptstraße 8.

Druck von Felizian Rauch, Innsbruck

Alig voltam 12 éves, amikor igen dobogós szívvel jelentkeztem nála. Arról persze még szó sem lehetett akkor, hogy csak úgy egyszerűen Feribácsiszahassam, mert ő még akkor az én számomra: az elnök ur volt, és mindnyájunk számára is, akik egy nagy, fehér épületben éltünk, amelyen nagy fekete betűkkel ez állt: Kálvineum. Nem is volt egy-önknek sem semmi kétsége affelől, hogy ezt a magas, nyugodt, talpig feketébe öltözött urat, az Ur Istent is „elnök urnak“ teremtette. Talán ezért is nem jutott eszembe sokáig érdeklődni e titulus közelebbi vonatkozásai felől. De nem is az volt a fontos, hogy ő a kálvineumok igazgatóságainak elnöke volt, mint azok létrehozója és megszervezője, hanem nekem akkor is, ma is az, hogy a tekintély és tiszteletreméltóság nem a megszólításoktól való, hanem éppen fordítva: a személyiséghez tartozik az, mégpedig minden kényszerítés nélkül. Még azt is merném mondani, hogy akinek tekintélye van, annak éppen a tekintélyéről nem beszél senki, annyira hozzá tartozik a személyéhez, és annyira magától értődő. És fölösleges lenne itt most közbemosolyogni megjegyzésekkel pl. a gyermekesen naiv látásmódookról, és így magyarázni a felnőtli tekintélyt, mert ez igen nagy tévedés. Mert többek közt éppen tekintély megérzésére is, a gyermeknek csatlakoztatlan érzéke van. Hát még a kisdidiáknak! Ki ne ismerné az ő komoly és tisztelkedő engedelmesre hirtelen merevedő arcáról csak az imént elszant nyelvtanítótól mosolygását. Rémult szemei valósággal Töled kérdezik, nem szólt-e el magát nagyhirtelen, és nem szólított-e „Mukinak“ a szokás hatalmának kényszerére alatt pl. az „igenis, igazgató úr“, helyett?!

Ezért volt aztán igen nagy szó az, hogy az elnök ur még a legbizalmasabb baráti megbeszélések során is megmaradt „elnök urnak“. Még a tíz óra utáni esti hálótermi megbeszéléseken is. Már pedig azokon felügyelőink és nevelőink címeit és tekintélyét a legerőteljesebb jelzők szorongatták. De az elnök ur egyszerűen érintetlen volt és maradt. S hogy erről nem is beszélünk, mindjárt azt is jelentette, hogy nem is félünk. Sőt néha valósággal örvendezve helyeseltük egy-egy ítéletét. Így például a Vida esetében is.

Az ebéd utáni szünetben metáztunk az udvaron. Az elnök ur, szokása szerint kerteskedett, és akkor éppen karókat hasogatott és faragott, szép erőseket, a paradicsomnak, s rakosgatta csinosan össze. A mi Vidánk pedig a nagy zsivaly leple alatt valahogyan a közelébe somfordált, és se szó, se beszéd máris suhant volna elefele onnét egy finom, új metábotnak valóval. De ugyanebben a pillanatban máris az elnök úr térdén hasalt, a helyzetnek és cselekedetének megfelelő összes következmények elviselésében. És egy egész udvarnyi növendéksereg legharsányabb meglepedésére.

Tudtuk persze ugyanakkor azt is, hogy Vida barátunk e köznyilvános bűnhődésének további következményei nem voltak és lehetnek. Ha további viselt és viselendő dolgai, és bűnhődései során azt merete volna állítani, hogy: „persze, pikkel rám“, éppen úgy kinevettük volna, mint nyilvános póruljárásakor. Egyszerűen azért, mert az elnök úrról ilyesmit még csak föl sem tételtek volna.

De ha már ilyenformán az elnök ur nevelésének szellemét érintettem, meg kell azt is mondjam, hogy nem tűrte a spiclikskedést. Az intézeti nevelésnek ez a mérges kígyója éppen ezért mindegyik kísérlete nyomán a szó legszorosabb értelmében is-fojtogató pokróc alá került. Az ilyen, rendszerint „új fiú“ először is pillanatok alatt 140 kis és nagydiák közvéleménye előtt vált ismeretessé. Már csak azért is, mert az elnök úr a leghangosabb szóval állította a pellengérré. Arról aztán az ípsének egyáltalában nem volt kedve sérelmeskedni, hogy az éj leple alatt mely titkos kezek borították ő rá magára is gyöngéd leplet, és mely kevésbé gyöngéd vonalzókat tanították arra, hogy baráti bizalmakkal nem éppen kellemes dolog visszaélni. Hiszen a diák igen helyesen érzi azt, hogy a nevelő azért nevelő, hogy saját szemeivel lásson. Ha viszont nem lát, azt még kevésbé

Feri bácsi

fogja látni, hogy az árulkodót sohasem nevelős, jó szándékok készítetik a besugásra. Bizony, sok minden mulik a szándékon. És mi megéreztük az elnök ur föltétlen jó szándékát. Ezért is nem féltünk tőle. Jó érzésünk, sőt biztonságos érzésünk volt, ha megjelent köztünk. Nehéz lenne személyi hatását elemezgetni azért, mert az ilyesmi sohasem lehet szerzemény, de személyes gazdagság. Nem volt ő mosolygós, közvetlenkedő, pajtéskodó. A kisdidiák ilyenektől olykor, és nem is oktalanul fél. Sokszor sejt ravaszsgót a nevelős mosolygás mögött. Az elnök ur viszont mindég önmagát adta, egyenesen, nyíltan, komolyan, őszintén, és tegyük hozzá: bátran is. És alig van valami, amit a diák többre becsülne, mint a bátorságot, és ebből származó bizalmat, és azt hogy őt itt most valaki komolyan veszi.

Ilyen bátor bizalom volt pl. az is, hogy a tanuló-terem Haladási Naplójába magunk személy szerint diktáltuk be a szobafőnöknek azt, hogy az iskolában délelőtt miből és hogyan feleltünk. A notesz-és katedra-bálványok világában hallatlanul merész és lelkiismeretmozgató lehetőség volt ez, tetézve még azzal a biztos tudattal is, hogy senki sem rohant azután „egyeztetni“ ellenőrizni, leleplezni, dezavualni. Nem. Viszont a féltévi és évvégi bizonyítványok szinte hajszálra igazolták a „bemondásokat“. Régen volt ez. Van már negyven éve is. Nekünk persze ez volt a természetes, és nem is sejtettük, hogy majdan harminc év múlva az ilyesmit igen tudósoknak szánt értekezések és jegyzőkönyvek fogják „tesztnek“, meg „öntevénység“-nek nevezni.

Lehet bárkinek is a bármily véleménye róla, de tudom, hogy én magam mindég azt éreztem, hogy azt a bizonyos naplót, amelybe diktálók, most az elnök ur tartja a kezében. Szó sem lehet tehát eltagadásról, ferdítésről vagy elhallgatásról. Kinek is juthatott volna szébe az, hogy az elnök urnak hazudjék? Mert én azóta és Töle tudom elsősorban azt is, hogy az ilyesféle sikerek titka: a nevelő személyiségében, magában van. És például nem az, hogy később már tudtam, hogy az elnök ur teológiai tanár. A gyermek is személyekben gondolkodik, és nem tanulta még meg azt, hogy ilyenmü gondolatait hivatások mögé vonja.

Nehezen tudnám elfelejteni azt is, hogy életemben akkor volt először szavazati jogom, még hozzá titkosszavazásra, az elnök ur jóvoltából. Voltam pedig akkor összesen tizenöt éves, tehát abban az életkorban, amelyben zavartalanul örülhettem is e jogomnak. Előjáróinkat ugyanis magunk választottuk. Még hivatalos jelölt is volt, az elnök ur jelöltje, aki ellen viszont teljesen szabadon lehetett másra is szavazni. Teljes és akkori tiszta gyermeki bátorsággal merem állítani, hogy „hivatalos“, részről tehát az elnök ur részéről semminő sem közvetlen, sem közvetett, nyomás nem érvényesült a „választási küzdelem“ során. Nem kaptunk pótdagot az ebédhez, és a délutáni szilencium sem rövidült meg egyetlen perccel sem. Éppen olyan rigorozusan ellenőriztetett ez idő alatt is az, hogy valóban megvásároltuk-e azokat a füzeteket és ceruzákat, amelyekre pénz kértünk a felügyelőktől, mint azelőtt. Az is csak megjárhatta volna, aki valahogyan odastréberkedett volna az elnök urhoz suttogván arról, hogy ő ennyi, meg annyi társával egyetértésben „mindent el fog követni, hogy az elnök ur bölcs jelölése valósággá lehessen stb“. Nem. Nem tűrte bizony az elnök ur a hajbókolást, bokázó hízkelkedést sem. Erre is csak azt mondta volna, amit annyiszor mondott: „Jegyezd meg magadnak jól, hogy ez Kálvineum“. És ez nekünk teljesen elégséges magyarázat volt.

S ha már itt tartunk, mondjam meg azt is, hogy én akkor, de később sem láttam az elnök urnak egyetlen arcképét sem. Sem magányosan, sem a másoké közt. Föl kellett tűnjön ez nekem, mert azt igen hamar meg

kell tanulni, hogy felnőttek szeretik megörökíteni magukat, no meg az érdemeiket ilyenformán is. Nekem akkor természetes volt az, hogy az elnök ur nem díszített a falakat önmagával, hiszen nap, mint nap láttam őt. Azután meg azért nem kerestem az arcképét, mert ugye se találtam volna, de meg ugyis táttam magam előtt, és látom is még ma is, most már holta után is. Még a szót is hallom: Jegyezd meg magadnak, hogy ez Kálvineum! Hát ez volt az arckép kérdésének megoldása is. És az évek során mind mélyebben értelmeztem ezt is.

Dehát maga az élet is kemény kézzel véste a szívembe kálvineista és persze kálvinista művelt tudatát. Mert, hogy más falak közt, más jellegű másféleként szóltak hozzám. Köztük az ilyesmi volt a legszelidebb: „Hja, persze Ön kálvinista...“ hol elnéző, hol kevésbé elnéző melódiai kíséretében. És, hogy ugye mondjam, még ez volt a jobbik eset, mert nem is mindég emelkedtek hangerőre e szólások, hanem légköri hatásokban oldódtak fel, felhőket és igen komor felhőket vonultattak életem látóhatárára. Hogy aztán a különböző kisebb és nagyobb viharokat mégiscsak megálltam, azt is az elnök urnak köszönhetem, amikor csak magam mellett érezhettem. Nem mosolygósan, nem kikészítetten, nem portrésan, nem fotósan, de változatlanul és következetesen. Bizony megtanultam, hogy van valami, ami erőben tarthatja az embert bármely más falak közt is, sőt talán kicsit elevebben is, visszahatásnak, és ez lenne a hitbéli közösség. Ez aztán áthatol mindenféle korlátokon és határokon, esztendőknél és körülményeken. Még a tengereken is. Mert ha nem hatol, akkor nem nevezheti magát ilyennek. Én ugyanis hiszem, hogy igenis áthatol, és én ezt a hitemet is az elnök urtól kaptam. Lehet neki többet ért ez, mint egy szép aranykeretes portré. Igen valószínű is.

Amikor utóljára láttam, akkor már Feri bácsinak szólíthattam. Kissé meggörnyesztette már a 74 esztendeje, de még erőteljesen lépett föl a szekérre. A vasúthoz kísértem akkor. Nem sokat beszélhettünk, mert kegyetlenül rázótt a szekér. Akkor már Feri bácsi az országot járta. Nehéz utakon, nehéz világban. Akkor volt ez, amikor a pénz ugye megerősödött, hogy széles e világon mindenki sínylette. Nem így azonban Feri bácsi. Ő éppen akkor kezdte létrehozni az árvaházakat, menhelyeket, beteg-otthonokat, egyike a másik után. Nevét, hivatalait, titulusait akkorra már elhagyta. Az ilyesmi nem is olyan nehéz. Ebbe egyeznek bele emberek és hatóságok a legkönnyebben. Ittott egy-két napilapocskára petítes hírei közt még elfutott a neve egy a tizedik sor vége felé, ugye hogy a nagyobbik fele a következő sorba essék, de hát ki is olvasná az ilyesmit. Feri bácsi aztán a legkevesbé. Neki akkor már csak egy célja volt: a Református Szeretetszövetség létesítése és szolgálata. Ebbe a szövetségbe invitálta aztán a híveket, azaz a hívőket. Mert ilyenekre volt szükség abban az időben is különösképpen. Nehéz lenne itt elsorolgatni, hogy mi mindent, és kiket mindeneiket kellett hitének megmozdítania a szövetségkötésre, de tény az, hogy e szövetség intézményeinek száma elérte már a százat, amikor Feri bácsi még mindég szolgált.

Az elmúlt években is sokat olvashattam pirongató szókat arról, hogy otthon nálunk mi minden nem volt. Hát ez igen szép, mert igen kényelmes szó: sok minden belefér. Nekem azért mégis kényelmetlen, mert perbe szállni véle: még arra magyarázódnék, hogy dicsekedni szeretnék. Már pedig ez aztán igazán nem kálvinista magatartás, és Feri bácsi éppen ezt szemléltette például nekem is, meg sokaknak másoknak is. Én azt tartom, mi kálvinisták nem magunkat dicsérik, és magunk helyett is Istent. Feri bácsi a maga életével erre is tanított engem. Nem is vitázom hát senkivel sem, mert hátha jó

szándék szerénykedik a csepülgető kitételek mögött, már pedig a jobban mindég jobb hinni, mint a rosszban. Mert hátha éppen ez az én hitem hiányzik a szándékok fordulásához!? Hiszen, Pál apostol is így hiszi: „A hit pedig a reménylett dolgoknak való-sága...“.

De viszont fenti általánosításokból egyházi vonatkozások is kiérződnek: elmaradottságról és így tovább, az összes további következtetésekkel egyetemben. És ezért most csak magam elé teszem a kérdést: vajjon Feri bácsi afféle maradi kálvinista volt-e? Magamnál először is felőle kell érdeklődnöm, mert, ha szabad ezt így mondanom, a legközelebbi egyházi élményeim tőle való. A kérdésre felelést mindjárt vallomással kell kezdenem. Bevallom ugyanis, hogy én ezt a szót: misszió, belmisszió, szociális misszió stb. nemcsak sokáig nem is ismertem, de a Feri bácsi szájából is talán egyszer sem hallottam. Még azt is merem állítani, hogy ő gyülekezet-járási során sem erről beszélt, hanem a szeretetről. Erről aztán annál többet. Bizony, e vonatkozásban hiába is köntörfalaznak, mert ebben az értelemben pironkodnom kell. Viszont, ha Feri bácsi eredményeire gondolok, határozottan mondhatom, hogy megkönnyebbülést kell éreznem. Mert bár el kell azt ismernem, hogy kezdeményének időpontja egyáltalában nem volt „korszerűen“ alkalmazkodó, mivel a világ gazdasági helyzete zuhanásszerűen „haladt“, és katasztrófa-jóslatok legalább ilyen szédülte, „tempóban“ követték egymást, igen gazdag országokban iskola-bezárásokkal „alkalmazkodtak a viszonyokhoz“, a magyar református szeretetszövetség, viszont ezekben az években már „meghaladta“ az ötven-ezres taglétszámot és új intézményeit nyitotta.

Feri bácsi „utja“ mindenképpen csak olyan lehetett, amilyen volt is: rögzös, meg sáros, poros, fagyos, főleg valóságosan. Már csak azért is, mert a főutvonal-ig mondják ezt sokan ma is: „a legsötétebb Alföldön“ volt. És mi tagadás éppen itt, és mindjárt éppen a közvilágítás, csak olyan volt, amilyenek a közutak meg a vasúthálózat és csatornázási viszonyok, más szóval olyanok, hogy ezekről csak beszélni lehetett, még pedig csak panaszosan. Még azt is meg merem vallani, hogy színmagyar vidékről van szó, sőt még azt is, hogy nem-színmagyar vidékeken ez nem így volt, annak ellenére persze, hogy a közszolgáltatásokban „elmaradt“ színmagyar vidék pl. a közadók fizetésében viszont egyáltalában „nem maradt el“ emezek mögött.

Másképpen fest azonban a valóság, ha a Lélek útvonatát figyeljük az ember. Ezen már könnyebb mozgása esett. Feri bácsinak, és ezt is látta maga előtt. Ősi példaadások és bizonyoságtételek élménye volt a fényforrás. Kálvinista magyarok sok-sok alapítványi adományának, egyházépítő, iskola-fenntartó, szellemi művelődést szolgáló adakozásának szelleme újult meg éppen ezekben az években, az ő szeretet munkájában. Ugyanez a szellem volt az, amely éppen a maga egyháziassága által, és kizárólag csak ez által szolgálhatott mind a közművelődésnek, mind a szociális gondozásnak.

Magam egészen bizonyosan nagyon elfogult vagyok, és érdekes ebben az, hogy egy cseppet sem restellkedem miatta. Már csak azért sem, mert egyháznak, Feri bácsinak, egyházalapító és fenntartó híveknek és hívőknek köszönhetem azt, hogy tanulhattam, és azt már a legteljesebb bizonyossággal állíthatom, hogy velem együtt még sok-sok ezren is. Még azt is hozzá lehet tenni, hogy ellenkező esetben ezek valamennyien enyhén szólva „elmaradtunk volna“ a szónak mindenféle értelmében is. Vannak ugyanis tényezők, amelyek nem konjunkturák függvényei, nem is gyári produktumok, hatalmi szóval el nem fojthatók, ezek pedig többek közt: a lélek nagyvonalúsága, áldozatos önzetlensége, szívóssága, bátorsága, belső önállása, szabadsága. Oly tulajdonságok, amelyek Feri bácsit éppen úgy jellemezték, mint azokat, akik közül való volt...

Amikor utóljára láttam rozoga szekéren, kopott fekete táskájával, avittas süvegben, aggastyánnak, megértettem azt is, hogy a Lélek ékességeit önmagában hordozza, és életkora sincs.